

ČESKÁ ŽENA

ČASOPIS VĚNOVANÝ ČESKO-KATOLICKÝM ŽENÁM
A DIVKÁM V AMERICE.

BŘEZEN — 1. — MARCH
1927.

ČÍSLO — 405. — NUMBER
ROČNÍK — XIX. — VOLUME

Adresa: "ČESKÁ ŽENA", 1611 So. 11th St., St. Louis, Mo.

„ČESKÁ ŽENA“

Published Three times a Month.
Devoted to the interest of Czechoslovak
Catholic Women of America.

Published by the
BOHEMIAN LITERARY SOCIETY
of St. Louis, Mo.

Předplatné:
Pro Spojené Státy.....\$2.25
Do Evropy a Kanady a v St.
Louis, Mo., poštou.....\$2.75

Adresa: „ČESKÁ ŽENA“ Address:
1611 South 11th St., St. Louis, Mo

POUTAVÝ ROMÁN

který ještě nebyl uveřejněn v tomto časopisu, obdrží kterákoli naše odběratelka úplně zdarma, získá-li nám 1 novou odběratelku pro „Č. Ž.“ a zašle-li nám od ní celoroční předplatné \$2.25. Kdo získá dvě nové odběratelky, obdrží dva romány atd. Máme poutavých románů značnou zásobu a proto tato nabídka platí až do odvolání. Můžete se tímto způsobem zaso- bit zajímavou četbou úplně zdarma. — Seznamu knih nemáme, proto výběr knihy ponecháme nám, ale prosíme, a- byste vždy laskavě nám sdělili, jaké romány rády čtete. — Zašleme vám pak román, který se vám bude jistě líbit. Nová odběratelka obdrží od nás úplně zdarma jednu z pěkných ve- lebavých povídek, které dříve vychá- zely v časopisu Č. Ž. —

— Čest zděděná bohatstvím, není ještě ctí.

Se známými se nepři, neboť mno- hdy z nepatrného slova veliká hádka vzniká.

Všecko umění marno, kde Bůh nepomáhá.

Co konáš, konej dobře. Ničeho nedělejme polovičatě.

Za příplatek 15 centů

k celoročnímu předplatnému na Českou Ženu obdrží naše milé odběratelky jako premii —

Kalendář HLAS na rok 1927

jehož krámská cena je 65 ct. — Noví odběratelé a odběratelky obdrží kalendář první rok bez jakéhokoli příplatku. S účtou VYD. Č. ŽENY.

Důležité upozornění! PREMIE

k „České Ženě“.

Všem milým P. t. odběratelkám a od- běratelům našeho oblíbeného časopisu „České Ženy“ oznamujeme, že jedinou premii, již starým odběratelům udělujeme, jest kalendář „HLAS“ NA ROK 1927, za příplatek 15 centů k celoročnímu před- platnému.

Jiných premii starým odběratelům roz- hodně neudělujeme a udělovat nemůžeme vzhledem k nízkému předplatnému námi stanovenému.

Mnozí odběratelé požadují od nás různé knihy místo kalendáře „Hlasu“, jichž jim jako premii poslat nemůžeme. Víme, že naši milí odběratelé nechtějí naši škody a nepřejí si, bychom na jimi předplacený časopis sami z fondů svých dopláceli. Neuvědomují si však, že průměrná kniha o 200 stranách nás stojí as \$1.00, takže udělování knih jako premii je naprosto z finančních příčin vyloučeno.

Kalendář „Hlas“ je nejceněnější premii, již za příplatek 15 centů k celoročnímu předplatnému na „Č. Ž.“ můžeme udělo- vat. Ježto kalendář tento vydáváme sami, stojí nás značně méně, než \$1.00, ač kniha tak velká u knihkupců koupena stála by nás as \$1.25.

KNIH ochotně udělujeme jako odměn starým uvažným odběratelům, kteří nám získávají nové odběratelky. Za každou novou odběratelku ochotně a mile rádi po- šleme komukoli krásnou knihu (nebo menší knihy) v ceně do jednoho dolaru.

Uctivě vás tedy, P. t. odběratelé, pro- síme, byste se laskavě nehlásili o jinou premii kromě kalendáře „Hlasu“. A la- skavě si též pamatujte, že vám ochotně a s radostí vždy pošleme zábavné čtivo v ceně do dolaru za každou novou odbě- ratelku, nebo vám budeme zasílat časopis „Č. Ž.“ 6 měsíců zdarma.

S účtou

Vyd. „České Ženy“.

Máme kalendáře ze staré vlasti:

Pečirkův	47 ct.
Stráž Moravy	47 ct.
Posel Apoštolátu	47 ct.
Hostýnský Poutník	47 ct.

Kalendářů těchto ROZHOD- NĚ neudělujeme jako premii. Premiím našim kalendářem je kalendář „Hlas“ na rok 1927.

Veškeré objednávky adresujte na:

ČESKÁ ŽENA,
1611 So. 11th St.,
St. Louis, Mo.

Když máš hosty, servuj grape fruit se zeleným mint džellym. Příchut' a barva vás potěší.

Týdenní „Česká Žena!“ Chcete týdenní „Českou Ženu“ a my též!

Bychom mohli oblíbený náš časopis „Českou Ženu“ v doznívající budoucno- sti počít vydávat týdně, potřebujeme již jen as 2100 nových odběratelů a odběratelek.

Pomůžete nám je získat?

Dojista!

Za každého nového odběratele a novou odběratelku pošleme Vám buďto napínavé zábavné čtivo nebo Vám budeme zasílat časopis „Č. Ž.“ po šest měsíců bezplatně.

Urychlete týdenní vydávání „Čes. Ženy“ získáváním nových odběratelů a odběratelek.

S účtou

Vyd. „České Ženy“.

Do Chicago, Ill.

Předplatné na „Českou Ženu“ při- jímá a jiné obchodní záležitosti časo- pisu se týkající vyřizuje

Antonie Vondráček,
1342 So. Keeler Ave.

KALENDÁŘ HLAS NA ROK 1927.

dotud máme.

Udělujeme jej jako premii k celo- ročnímu předplatnému na Hlas nebo na Českou Ženu za příplatek pouhých 15 ct. na poštovné a balné.

Chcete-li si skvostný kalendář tento zajistit, hlaste se oň ihned.

S účtou

Vyd. Hlasu & Č. Ž.

Měníte-li adresu,

neopomeňte, nám laskavě poslat i starou i novou. Jinak je časopis zasílán na obě adresy a adresátu také účtován. S účtou Vydavatelé.

Ovocné skvrny se odstraní s bavlněné látky, když se skvrny navlhčí alkohole- m, nechá se to chvíli stát, pak se to namočí do studené vody a vypere jako obyčejně.

ČESKÁ ŽENA

ČASOPIS VĚNOVANÝ ČESKO-KATOLICKÝM ŽENÁM A DÍVKÁM V AMERICE.

Adresa: "Česká Žena", 1611 So. 11th St., St. Louis, Mo.

Entered as 2nd Class Matter Oct. 2, 1908, at the P. O. at St. Louis, Mo., under the Act of Congress of March 3, 1879

ROČNÍK (VOL.) XIX.

ST. LOUIS, MO., 1. BŘEZNA (MARCH) 1927.

ČÍSLO (NO.) 405.

Kde jest vina?

(Pro Č. Ž. píše Anna H. Petrová.)

Za doby nynější slyšíme často náрек jak jest naše mládež zkažena, jak nevázaně si počíná. Dáváme vinu matkám, že ony jsou jediné, která nesou vinu na těchto poměrech. Spíše ale nežli odsoudíme matky, dlužno jest dobře si promyslet tuto věc, zda-li ve skutečnosti jest tak zlá jak se na první pohled zdá.

Předně musíme uvážiti, že nynější poměry jsou docela jiné nežli tenkrát, kdy my jsme byly mladými. Nám starším se to ovšem zdá něčím hrozným, že nyní dívky jezdí samy v noci na projíždky s mladými muži. — Za našich časů to ovšem bylo něco neslychaného, ale v době nynější to není nic tak velice zlého. Tenkrát za starých časů byla pohlaví velice přísně držena od sebe jak doma tak ve škole; dívky si nikdy nesměly hrát ve spolek s chlapci. A čím více dospívali, tím dále byli od sebe drženi. Tak když se jednou dostala dívka s mladíkem dohromady, a byli o samotě, to vědomí je už znepokojovalo. Nejsouce zvyklí obcování vespolek, nevěděli jak se mají chovat, a že je zakázané ovoce všem milejší, tu se lehce dopustili skutků, které se ani nyní při vši té nevázanosti tak často nestávají jako tenkrát, když bylo všechno tak přísně drženo. V době nynější to není pro dívku nic nového ani divného, že jede sama s mladíkem. Jsou tomu zvyklá ani na to nemyslí, ba i tak dobře by se bavila i s jinou dívkou, kdyby to bylo v modě, aby dívky společně vyjížděly. Myslí si jen, aby měla hodně zábavy a nejen na to, že je s mladíkem sama, neboť jest jí to všedním. Ovšem, že všude se naleznou nějaké výjimky. — Dívka, která je lehkomyšlná, si vždycky najde příležitost k takové nějaké pochybné zábavě. Proto ale nesmíme odsuzovati celek. Rozumí se samo sebou, že by každá matka měla vědět, kde se její dcera nalézá zvláště za doby noční. Za to ale ty matky, které mají syny by měly tyto tak vychovat, aby dcery nedbalých matek byly v jejich společnosti úplně bezpečné. Nic není tak nespravedlivé jako je to dvoji měřítko cnosti pro ženské a mužské pohlaví. Protože se na čele mužském vina nespátí, tu si tento může dělat co se jen zlíbí, kdežto dívku, která by ukazovala na sobě následky svého poblouznění tu jsme hotovi hned ukamenovati, ačkoliv jest možno, že ve své nevědomosti nevěděla co činí, kdežto její svědce to dobře věděl, takto ale vítáme zase jako by se ani nechumelilo

Však přes všechna ta noční vyjíždění se nyní málo kdy stane, aby dívka padla, což však za dřívějších časů nebylo žádnou vzácností. Bylo by ovšem hodně lépe, kdyby se naše mládež trochu mírnila v honbě po zábavách, ale proto všechny šmahem nemůžeme odsuzovat. A chceme-li dáti vinu tomu, komu patří, tu si ji musíme dáti sobě samým — totiž rodičům. Předně jim sami dáváme "dobry" příklad, honíce se po zábavách zároveň s mládeží. Jak ji potom můžeme kárat pro věci, které děláme sami. Mladí lidé potřebují zábavy. Nedáme-li jim ji doma tak si ji vyhledají jinde. Abychom dětem uspořádali nějakou tu ušlechtlejší zábavu doma, na to jsme moc pohodlní, a nábytek by se zkazil. Škoda učiněna na nábytku by nás mrzela, ale škoda na duších našich dětí ta je nám lhostejná. Nemůžeme očekávat že nám budou naše děti jen ustavičně dítí bez nějaké zábavy. Každé normální dítě potřebuje osvěžení po práci. Které toho potřeby nepocituje, jest už pravý ubožáček nějaký, kterému by teprve měli hledět rodiče život zpříjemnit.

Dále naříkáme, že se dívky nyní mnoho chtějí strojit, že všechno by obětovaly jen na šaty. No, však jsme je tomu od malička učily, věsíce na ně všechno, jako loutky jsme je strojily, jen abychom ukázaly sousedkám, — že máme dívky lépe nastrojené nežli ony. A, ejhle, jak vyrostly, tu chceme, aby se nám skrovně šatily. Jak můžeme očekávat něco tak poštetilého? Ba i kdyby se našla dívka, která by chtěla se šatit skrovně, tu ji hned tak zkritizujeme, že jí zajde chuť se skrovně šatiti. Raději se odřekne všeho jiného, aby nebyla posmívána. A kdo jest tím vinen? Opět se můžeme bít v prsa, a říci si: naše vina. Kdybychom dívky učili již od malička, že šat není všechno, že jsou ještě jiné lepší věci, a šli jim dobrým příkladem napřed, tu bychom asi nyní nemuseli tolik naříkat. Však jest stejně marný ten náš náрек. Hlavou zdi neprorazíme. Zde jednotlivec ničeho nespraví. Zde by se musel napravit jen celek. Zakažte svým dětem chození do těch nynějších zábav, budou vás za to nenáviděti a budou také odstrčeny ode všeho, a tím více je to tam potáhne. Nemyslete si rodičové, kteří držíte své děti zase doma jako na provázku, že jim tím prokazujete něco dobrého. Ovšem, pokud budou doma, tak se musí podrobiti, ale až jednou opustí domov, potom si to vy-

nahradí a vy jim už nebudete poroučet. Budete jen litovat, že jste je jinak nevychovali. Jak mnohem lépe by bylo vstoupit dětem hned od malička lásku k dobrému, a naučiti je znáti ten rozdíl mezi dobrým a zlým a nechati je at' samy zkusi. Dítě, které má takový základ z domu, můžete směle pustit všude, to se vám nezkaží. Že jen my

ty nynější zábavy nenávidíme, tu myslíme, že i naše mládež je také musí nenáviděti. Zapomínáme na ten rozdíl věku a poměrů, a tu se dětem našim asi často zdá, že ta průpovídka a kyselých hroznech, které visely vysoko, by se na nás hodila. Proto neodsuzujme mládež sami majíce také vinu.

Anna Frusová:

Jen jednou v roce kvete máj...

Usedl na židli stojící hned u malých, tapetových dveří, kudy se z velkého denního pokoje vcházelo do ložničky, sepal ruce, jakoby též k modlitbě, a myslí mu táhla slova:

"At' může být taková, jako jsou jiné maminky —"

Oči jeho zahleděly se ztrnule na půvabný zjev dítěte, jež kypělo zdravím, zděděným po něm, a jeho hrud' se mocně zachvěla bolestným vzdechem.

Tak seděl pohroužen v trudné myšlenky, až jej zahlédla Eliška, vracející se do postýlky.

"Tatičku, můj milý!" zajásala.

"Má beruško, ty jsi se modlíla za matčino zdraví?"

"Ano, tatičku, slečna Lírová mi to poradila!"

"A jak se stalo, že jsi se slečnou o tom mluvila?" tážal se udiveně správce.

"Já jsem slečně slíbila, že to nepovím —" zněla zdráhavá odpověď.

"Mě že to nepovíš?"

"To ne, o tobě jsme zvlášť nemluvily, ale matince to nesmím říci a jiným také ne, aby se o tom matinka nedověděla!"

"Tak mi to pověz!" usmíval se otec, domnívaje se, že to byla jenom nějaká nepatrná zmínka o jeho choti, jež jeho citlivou a snadno vznětlivou dcerušku tak rozlítostnila.

Ale náhle sevřel mu hrud' tísnivý pocit jakési neblahé předtuchy — vstal, vzal Elišku do náručí a uloživ ji na lůžko, usedl vedle na židli. Pak, hladě jí vlásy, pravil:

"Dobře, matince to tedy nepovíš, ale mě ano, vid'?"

"Ale co tomu řekne slečna, když se doví, že jsem ti to pověděla?"

"Ona se toho nedoví — já jí to nepovím! A kdyby se o tom přece dověděla, myslíš, že by se na tebe hněvala?"

"Oh ne, ona by se snad nehněvala, ale bylo by jí líto, že jsem jí neposlechla."

"A ty máš slečnu Lírovou tak ráda, že ji na slovo posloucháš?" tážal se s teskným úsměvem otec, vzpomínaje bezděky na častou neposlušnost dítěte k vlastní matce.

"Ach, tatičku, kdybys věděl, jak ji mám ráda a jak ona mne!" pravila malá s nadšením, rozvírajíc do vzduchu radostně náruč.

"Jak? Podívej se, ani tolik?" žertoval poněkud stísněným hlasem správce, svíraje jednou rukou špičku malíku druhé ruky a natahuje obě paže k ní.

"Ne, já mám slečnu Lírovou ze všech lidí na světě nejraději, rozumíš? Nej — radě — jí!" slabikovala Eliška, přivírajíc jedno očko.

"Nu, ale za to ona tě má jen takhle ráda!" škádlil ji otec, ukazuje jí opět smítko trávy, jež mu uvízlo na oděvu.

"Jdi tatíku! Ty nejsi hodný! A právě dnes, když jsem tolik plakala, měl bys býti ke mně hodnější než jindy —"

"Ty jsi plakala? Kdo ti ublížil?"

"No, Libuše přec! A abys to věděl, právě dnes Libuška uznala, že mne má

slečna Lírová radši než Ľrmu a vůbec nejradši na celém světě!"

"Opravdu?" divil se na oko otec, ač tušil, že jeho dítě je Janě opravdu milým.

"Opravdu! Mám ti říci, jak mi to Libuška povídala? Tak poslouchej! — Ona řekla: "Víš, Eliško, už věřím, že tě má slečna nejraději a kdyby ti maminka umřela, vzala by si k vůli tobě jistě tvého tatínka —"

Srnc vytrčel na dítě oči.

"To se divíš, vid'? Ale poslouchej tati, nemohlo by se to tak udělat, aby maminka zůstala živa a slečna Lírová aby byla mou druhou maminkou?"

"Co to povídáš?" vyrazil ze sebe prudce otec.

V tu chvíli bylo mu v duši nevýslovně těžko. Bylo mu, jako by v něm zápasily dvě nestejně mocnosti; té silnější, ale nečistě, nemohl se zbaviti, musil se jí stále obírat, ona ho přece všechnu ošklivost, kterou k ní cítil, držela pevně ve svých spárech.

"Co to povídáš?" blábolil stále. Slyšel svůj hlas, viděl poděšené oči Elištiny, cítil, jak svírá její měkkou ručičku pevně ve své pravici, ale nebyl s to, aby se probral z omamné, hříšné myšlenky.

"Nehněvej se na mne tatičku!" prosí dítě žalostným hláskem.

Správce si oddechl.

Ten tam jest mámivý přelud!

Jeho dítě, jeho čisté dítě jest jeho záchranou!

A přece právě toto dítě přivedlo jeho duši svým zvláštním nápadem bezděky na chvíli na sestřič —

"Nu, neplač, Eliško — vždyť já tě mám rád, já se na tebe nehněvám —"

"A věříš už, že mně slečna má opravdu ráda?"

Zas ta slečna! Ale Srnc vidí v duchu čisté, hluboké oči Janiny, jež zaplašují a rozptylují jeho hněv.

Což je její vinou, že ji má každý rád?

"Tož, povíš mi už, proč jsi plakala? Neboj se a pověz, co jsi provedla!" u-

smíval se atec laskavě na dítě.

Eliška nedovedla ovšem milovanému otci přes svůj slib slečně Lírové daný ničeho zamlčeti, její pevnost taje jeho něhou a tak se správce dovídá pomalu celého příběhu.

"Ano, slečna má pravdu — — Modli se denně za matčinu zdraví!"

Málem by byl připojil: "A za otčův klid!" — ale ještě se včas vzpamatoval. Poceloval dítě, ukonejšil je do sna a seděl pak ještě dlouho u jeho lože. —

Nešla mu z mysli poslední slova, jež k němu Eliška polo již ze sna promluvíla:

"Tatíčku, měj také rád slečnu Janu — —"

* * *

Týž den večer šla Bětuška k Záděrovým koupit něco pro domácnost. V krámě se jí kupcová na oko lhotejně, jen tak jakoby mimochodem, tázala, jeli pravda, že se slečna Lírová bude vdávat?

"Nu, to bych o tom snad také něco věděla!" odvětila Bětuška.

"No, ovšem — právě proto se vás ptám! To víte, lidé si povídají leccos —" prohodila opět jen jakoby na zdařbůh paní Záděrová, odvažující rýži a dívající se po očku na služku.

"A co si mohou lidé tak zvláštního povídat o naší slečně?" horlila Bětuška.

"No, vždyť vám to povídám: říká se, že se bude vdávat!"

"A prosím vás, paní Záděrová, za koho?"

"Za koho, Bětuško? Ani věru nevím! Poslyš, Aurelie, neslyšela jsi, za koho má prý jíti slečna Lírová?" obrátila se paní ke své právě vstoupivší sestře, štiplavé, starší slečně, jež byla pověstná svým jedovatým jazyčkem. Sama Nejedlá se jí bála, a to už něco znamenalo.

"Slečna Lírová? No, říká se, že za pana řídícího Součka."

"Lidé draží! Spaste duši!" křičovala se Bětuška s nevolí! "Ale to už aby opravdu do té pusy, která to roznáší, něco — —!"

Děve se zapálilo v obličejích a nedomluvílo, ale slečna Aurelie se špičatě usmála a ironicky pobízela:

"Jen to dořekla, Bětuško, jen to do-pověděla! Ale zná přece přísloví: ne-

ní "šprochu" — aby v něm nebylo pravdy trochu! Či nezná? To je do-bré přísloví —"

A slečna se uštěpačně zasmála.

"Poslouchejte, slečno, koho tím vlastně chcete urážet; pana řídícího či naši slečnu?"

"Ale jděte, Bětuško! Co pak vás to napadá? Nikoho přece, nikoho! My si přece slečny vážíme a pana řídícího též! To je jen tak řeč! Planá řeč a nic jiného!" zamlouvala mrzutost paní Záděrová, dívající se zlostně na sestru.

"No co — planá řeč! To přece nemusí být planá řeč! Vždyť je přece vaše slečna k světu či není?" přihodila opět polínko na plamínek Bětuščinu hněvu stará panna.

"To si myslím, že je k světu! Lecjaké pometlo si také myslí, že je k světu, a přece o ně nikdo ani nezavadí!" rozpálila se dívčina.

"No, byl by jí pan řídící špatnou partií?" tázala se s napětím slečna nevšímající si zdánlivě slov na ni namířených.

"Špatnou partií? Nerozumím, co tím myslíte — — Naši páni si pana řídícího také velice váží, ale silně pochybuji, že by mu slečnu dali!"

"A co pak si slečna dá od našich panů poroučet?" pravila paní Záděrová.

"To nevím; vím jen, že by naše milostpaní, pán i velebníček pro slečnu Janu dýchali a ona pro ně — —"

Bětuška si o své vůli přilhávala velebného pána, aby Janu v očích své protivnice, slečny Aurelie, hodně vysoko vyzedla.

"A co si ji naloží do octa? Či čekají až pro ni přijde nějaký pan hrabě?" dotírala slečna nanovo.

"Poslouchejte, slečno, starejte se raději o to, aby se někdo do vašich šilhavých očí zadíval, a o naši slečnu se neotírejte! Rozumíte? Váš jed jí neublíží! Já vám rozumím dobře! Vy máte sama na pana řídícího namířeno a máte na naši Jeničku zlost, že je hezká, vidíte?"

"No, všem také krásy neubrala!" odpověděla slečna, jako když kosou sekne.

"To máte pravdu: vám jí hned neubral, protože jste odjakživa vypadala jako — — Zkrátka, máte na ni zlost, protože si na pana řídícího sa-

ma myslíte! Ale má-li či nemá-li naše slečna s někým známost, to vám může a musí zůstatí jedno! A neprijde-li si pro ni někdy skutečný hrabě, také nevíte! Ostatně, my nemusíme kupovat v obchodě, kde nás urážejí; má úcta!"

Slečna Aurelie ovšem také nemlčela, ale její pisklavý hlásek zanikal vedle hlučného hlasu Bětuščina. Když však děvče skončilo, stará slečna křičela jako bez smyslu:

"Hodíte se dobře do rodiny té staré pletichářky, máte zrovna takový jazyk, jako ona!"

Ale Bětuška se už jen beze slova otočila na širokých podpatcích svých nízkých střevíčků, uchopila nákupní kabelu a bouchnuvši dveřmi, až se nad nimi zvonek prudce rozhybal, vyšla ven. Tu narazila na starou Nejedlou.

"Co tak zhurta, děvenko?" otázala se jízlivě Pepova matka. "A dobře, že tě vidím! Poslouchej, Pepa se na mne mračí — to jsi mu jistě řekla, že jsem ti nakázala, aby sis na něho již nemyslila — vid'?"

"Vy mi nemáte co rozkazovat! Ostatně víte dobře, kdybych mu byla to řekla, že by vám to byl nesmlčel. Jste taková, že pak i cizí lidé do mně rýpají!" —

"A jaká jsem?"

"To víte sama lépe než já! S Bohem!"

A rázná dívčina utíkala klusem domů, kdež si založila hlavu do peřin své postele a dala se do pláče.

"Co je ti, Bětuško?" dělala se paní Rosická, když přišla za chvilku s Janou do kuchyně.

Za ustavičného vzlykotu jala se dívka vyprávěti obě své příhody. V tom také, jako by si byli řekli, vstoupili do kuchyně pan poštovník i starý Šedina: pan Rosický z pokoje a Bětuščin otec z chodby.

Oba tedy rovněž vyslechli dívčín stesk a nárek. Starý pán se jen shovívavě usmál, ale Šedina se zřejmě zlobil, což vysvítalo též z toho, že se hlučněji než jindy obíral svým nosem.

"Zmíje!" Zabručel si při tom do vousů.

Nejklidnější ze všech byla Jana. Doposud se nikomu ani slovem nezminila o dětské hádce, jež se u ní udála; neměla k tomu vlastně ještě ani pokdy, protože přišla teprve před chvilkou od

Srncových domů. Ale umínala si, že Rosickým vše řekne, aby to věděli dříve, než se těch domněnek zmocní paní Fáma a roztrousí je po městě.

Jana byla přesvědčena, že Boženka vyprávěla doma o hádce svých družek a že se paní Záděrová se svou sestrou samy dohadovaly možného jejího snatku se Součkem. K jejímu mínění přidali se i oba manželé Rosičti, když jim Jana při večeři vše vyprávěla. Paní poštmistrová vzpomněla zároveň na různé drobné nepříjemnosti, jež Lorencovi měli již pro prostořekost své dcerky, a všichni se shodli v tom, že by se s Libuší po dobrém pořídilo více než u stavičným vyhrožováním, jehož si dítě už ani nepřipouští k srdci.

Po večeři, když Bětuška uklidivši se stolu myla nádobí a poštmistrovi i s Janou každý něco četl, ozval se znenadání domovní zvonek. Šediva totiž po každé, jakmile Bětuška přinesla pivo, hned zamykal dům, v němž mimo poštmistrovu jakožto majitele a rodinu po práci domovnícké, nikdo jiný nebydlel. stilionovu, která zároveň obstarávala

"Kdo je to asi?" ozval se mrzutě pan Rosický a právě odcházel do vedlejšího pokoje, ana přicházela do dveří paní Záděrová nesouc v ruce velikou kyticí růží.

S velikými poklonami a omluvami jala se žádati, aby se na ni panstvo nehněvalo pro prostořekost její sestry a aby u ní paní poštmistrová i nadále kupovala.

Když pan Rosický vyslechl, oč běží, omluvil se paní Záděrové, že odchází zahrát si s Janou partii šachu.

"Paní Záděrová si to již s maminkou vyjedná, není-li pravda? Tož pojď, Jeničko, pojď!" — — —

Když se paní Záděrová vrátila domů, pravila své sestře:

"Poslouchej, Aurelie, to jsi měla vidět tu učitelku! Měla už spuštěny coppy — má nádherné vlasy! — a na sobě krásný, světlý župan, a tak jí to slušelo, že bych sama řekla, že má s nějakým hrabětem známost — —"

A za krátko se v Radslavicích rozneslo, že slečna Lírová má známost s kterýmsi hrabětem, jemuž však jeho matka brání, aby si Janu nevzal. Jemu prý to však nevadí, slečně Lírové také ne, a proto prý na sebe počkají a půjdou za sebe, až stará hraběnka zemře.

XII.

Nastala doba posvícení a muzik. Starý kapelník Dolman, který se od smrti své ženy dával všude zastupovat Pepou, umínal si, že se opět sám ujme své živnosti. Marně mu dcera i zet' domlouvali; stál na svém, že je toho lelkování už dost, a že zas vezme sám taktovku do ruky.

V Radslavicích bylo posvícení první neděli v září, na den Andělů strážných.

Ten den se tedy vařilo, smažilo, dusilo a peklo o přítrž, jako všude o posvícení, a koruna všeho, alespoň pro mládež, byla ovšem muzika. A tentokráte se měli tancechtivi opravdu nač těšit. Doposud hrávala kapela Dolmanova jen obyčejné, starší kousky, jež sice tančícím dvojicím, které dbaly jen na takt, postačovaly, mladší sousedé však, kteří netančili ani v karty nehráli, ale za hovoru přece se zalíbením k tanečnímu reji přihlíželi, pobroukávali, že tu muziku opravdu už nelze poslouchati, ač kapela nehrála tak špatně.

Po všechna léta, co kapelníčil, Dolman hrával jen ve "Velké hospodě," ač by se byl rád dostal do hostince "U koruny," kde se scházelo nejlepší a nejvážnější obecnost z Radslavic i z okolí. Byla-li v Radslavicích pout' nebo posvícení, přicházeli těž hosté z blízkého krajského města, a ti chodili skoro šmahem jen ke "Koruně", takže majitel byl skoro nucen najmouti až z města kapelu, jež byla pěkně secvičena a hrála modernější kousky.

Pepa to ovšem také věděl, a bolelo ho to. I vydal se jednoho dne k majiteli "Koruny" a požádal ho, aby o příští pouti nenajímал cizí kapelu a alespoň jednou to zkusil s nimi; sliboval, že budou hráti zcela nové kusy, jež v okolí dosud nikdo nezná, a zval ho, přeje-li si ho slyšet, aby jen přišel do starého Dolmanova domku, až se budou o zkoušce sehrávat.

To vše podnikl Pepa o svojí ujmě, aniž se Dolmanovi vůbec o něčem zmínil. Přemýšlel o tom dosti dlouho, až mu sama náhoda přispěla na pomoc. Dopisoval si totiž občas s jediným člověkem, ke kterému za svého vojákování upřímně přilnul a kterého si zvolil za druhu všech slastí i strastí vojenského života. Sloužil právě tak u hud-

by jako Pepa, a v civilním životě byl typografem. Pocházel z Kolína, kamž se, když si dosloužil svá tři léta, také zas vrátil. Ale s Pepou, když se teď nemohli osobně stýkati, udržovali alespoň spojení písemné.

Tak se Karel Lepič dověděl mimo jiné i o smrti Dolmanové, o churavosti jejího muže a o tom, že svého bývalého učitele v kapelnictví zastupuje. Jemu se Pepa sevěroval také se slastmi i strastmi své lásky, jemu si stěžoval na neblahý poměr mezi svojí a Bětuščinou matkou — — A tak mu v jednom listě uklouzla z pera i vroucí tužba, povnésti Dolmanovu kapelu na vyšší a dokonalejší stupeň.

V tu dobu dostal se Lepič do Prahy, a vůně velkoměsta omámila nezkušeného mladíka tak, že se cele oddával všem požitkům, jichž poskytovala Praha. Svůdnými barvami líčil pak Pepovi život, jaký by mu zde kynul, kdyby se rozhodl přijíti za ním, ale Pepa mu dosti chladně odpověděl, že příliš sroste s venkovem, aby mohl uvyknouti Praze. Poté se oba přátelé na čas odmlčeli; Lepič ochladl, rozmrzel se jaksí. — — —

Ale za krátko dostal od Pepy list, v němž se ho kamarád táže, hněvá-li se snad na něho, že tak dlouho nepíše, a omlouvá se pro případ, že by ho byl opravdu něčím rozhněval, ač si není ničeho vědom, připomínaje, že by bylo škoda, aby jejich přátelství vzalo pro nějakou hloupost za své. Lepič ihned přívětivě odpověděl, oba přátelé se zase sblížili, a Lepič vážil si Pepy pro jeho smířlivost ještě více než dříve.

Brzy poté jel Karel do Kolína na svatbu své sestry a za této své návštěvy slyšel Kmochovu kapelu hráti národní písně, jak je sám kapelník upravitel. Poslouchal se zalíbením, ana výtečně secvičená kapela svižně hrála a mezi hudbou jednotlivé úryvky písní i zpívala; bylo to něco nového, čemu však každý hned porozuměl a co se také většině posluchačů líbilo.

Zvláště se mu zamlouvaly pochody: "Andulko šafářova!", "Proč ten ptáček jarabáček" a "Hoj, Mařenko!"

"Ejhle! To by bylo něco pro Pepu!" řekl si Lepič, když kapela dohrála.

"A kdo je ten Pepa — či spíše ta Pepi?" šiklil ho sestřin muž.

Lepič dal se do vyprávování. Za ře-

či si vzpomenu, že má Pepův poslední dopis u sebe, i přečetl ho nahlas a vyličil pak přátelům poměry Havelkovy i jeho plány do budoucnosti.

"Ale, Karle, když je ten Pepa takový hodný hoch a ty myslíš, že by se mu Kmochovy věci hodily, dopiš mu a upozorni ho na ně!"

A tak se i stalo. Za nedlouho měl už Pepa v rukou všechny Kmochovy skladby, které se Lepičovi tak libily, nacvičil se s kapelou aniž starému Dolmanovi něco řekl, a když je pan Vítek, majitel hostince "U koruny", slyšel, zalíbily se mu také do té míry, že nejen najal Dolmanovu kapelu na letošní posvícení, nýbrž přistoupil ochotně na Pepův požadavek platový. Bude ho to státi sice o něco více než platíval kapela, která u něho až dosud hrávala, ale za to má něco, co se dosud ještě ani v jejich okresech město nehrálo.

Chytrý, podnikavý muž, vyžádal si Pepova i ostatních členů kapely mlčení, dal natisknouti a na rohy ulic nalepiti plakáty, jimiž sliboval obecnstvu za mírné vstupné koncert nejnovějších skladeb. Ze začátku protáhl se se každému obličej, když četl, že má platiti do hostince vstupné, ale zvědavost nakonec zvítězila nad novotou mírného vstupného, takže hostinec již před počátkem koncertu byl plný.

Den před posvícením dal si zavolati Dolman Pepu a řekl mu, že se hodlá ujmouti konečně zase sám své kapely a že tedy začne zítra ve "Velké hospodě" opět hráti. Leč Pepa mu s usměvavou tváří odpověděl, že letos ve "Velké" odřekl, protože budou hráti "U koruny."

"Člověče! Pepo! Co si myslíš? Vždyť tam s naší kapelou nemůžeme! A co Vítek? Což ti sám říká?"

Ale Pepa jen usměvavě vrtěl hlavou: "Kdežpak, Vítek přece není z těch, co sami hledají — ten počká, až se přijde k němu!"

"Tedy jsi se mu ty nabídl? A on nabídku přijal? Ach, Bože, tedy si přece ještě jednou zahrají "U koruny", radoval se stařec.

Havelka teď zvažněl. Úsměv mu ztuhl na rtech a oči se mu zasmušily. Nevěděl, jak to starci říci, aby ho nezarmoutil, a zamrzelo ho, že se mu překvapení, jež Dolmanovi chystal, tak znenadání kazí. Měl už všechno tak

pěkně připraveno — — — Co nyní? Jak to zaříditi, aby starého kapelníka neurazil? Vždyť přece není možno, aby s nimi hrál nebo aby řídil kousky, jichž sám vůbec ještě ani nezná!

Ale Dolman, jenž zpozoroval Pepovu zaraženost, domníval se, že snad Havelka zvykl pohnáhlou své kapelnické hodnosti a že mu proto přichází teď za těžko vzdát se jí, i jal se ho těšiti. Havelka seznal však Dolmanovu domněnku zasmál se a pak se starci bez okolků přiznal, jak mu chtěl způsobiti radost a povznést jeho kapelu. Vypravoval mu o jeho příteli, který mu byl v jeho plánu nápomocen který mu byl v jeho plánu nápomocen hudební novinky, a zmínil se nakonec též o tom, jak zašel, když už měl kusy, nacvičeny, k Vítovi a jak pořídil, když hostinský slyšel, jak a co umí jeho kapela hráti.

"A proto jsi smuten, Pepo? Vždyť já se do toho také vpravím!" těšil ho Dolman uhodnuv jeho myšlenky.

"To by bylo zlé, aby to, co upraví nějaký Kmocho, neuměl po něm zahrát starý Dolman!"

Ale Pepa nebyl tak pevně přesvědčen o starcově způsobilosti, a proto ho požádal, aby tedy večer přišel na zkoušku, kterou budou mít v jeho domku ještě naposled před zítřejším koncertem; že mu tam vše připraví a s ním potom i přespi, aby se nemusel ještě týž den vraceti k dceři.

A tak se i stalo. Obavy Pepovy se arcit splnily: starý Dolman nebyl už s to, aby se vpravil do nového způsobu hry, jež jeho vyučenec zavedl. Ale byl dosti spravedliv, aby třeba s těžkým srdcem, přece jen uznal, že kapela je opravdu valně zlepšena.

Po zkoušce se členové kapely rozešli, kdežto Pepa chtěl po svém slibu zůstat s Dolmanem přes noc. Avšak stařec mu přívětivě děkoval zasmáv se, že se nebojí, a poslal ho domů. Chtěl býti sám. Oba mužové se tedy rozešli, každý s nádechem nespokojenosti ve svém nitru: mladý se mrzel, že nadchl Dolmana tak, jak očekával; a stařec zase nemile nesl, že musil přijít někdo jiný, třeba to byl jeho vyučenec, aby zdokonalil jeho kapelu a povzněl ji tak, aby mohla hráti též "U koruny", kam se on sám nikdy nedostal.

Dolman osaměl. Usedl ke stolu a zamyslel se. Jeho myšlenky zprvu těkavé, soustředěvaly se pohnáhlou k jedinému bodu, u kterého se posléze seřadily v řetěz vzpomínek — na jeho drahou, dobrou ženu.

Pokud jeho paměť sahala, bylo jeho manželstvím nepřetržitým řetězem dobrých shod. Nebožka Baruška byla, pravda, rázná žena, ale jemu nikdy krivého slova neřekla, jemu dělala, co mu na očích viděla, a uměla ho i ve zlých a nepříznivých dobách utěšiti, aby neztrácel dobré myšli.

On sám měl povahu celkem trpnou, pasivní, která se nehodila dobře k jeho povolání, a potřeboval tedy takové rázné, ale při tom přece zase vlídné ženy, jako byla Baruška, aby sobě i jemu upravovala dobrou cestu životem. —

Když pak se stalo to neštěstí, Dolman jakoby s ní byl uložil do hrobu polovinu své bytosti — —

On to cítil, ale byl příliš prostý, aby si to byl jasně uvědomil. Jejich povahy strostly právě k sobě za čtyřicetiletého manželství tak, že se navzájem doplňovaly, a proto mu Baruška nyní tolik chyběla. . . .

Jak se mu po ní stýskalo! Pravda, u Jančárkových se neměl zle, ale přece jen to nebylo již to, čemu býval zvyklý doma u své ženy. Dcera sice zdědila matčinu ráznou povahu i její dobré srdce, ale ta rozvaha a vlídnost, s jakou nebožka uměla s lidmi jednati a je získávati — ta jí přece jen scházela.

Jaký to byl rozdíl, řekla-li dcera: "Chci!" a řekla-li totéž matka! Ve zvuku, jakým to slovo vyřkla dcera, bylo něco tak pánovitého, že to mohlo prudčí povahu i popuditi; v matčině: "Chci!" zazvučelo naproti tomu něco určitého a pevného, ale zároveň i vážnost budícího, co předem vylučovalo všeliký odpor, a její hlas byl provázen pohledem tak přesvědčivým, důstojným a laskavým, že se její přání zdálo samozřejmým.

A jak tak rozjímal, přišlo mu, že slyší za sebou lehký vzdech. Rychle se ohlédl, ale nic neviděl; zašel tedy do malé kuchyňky, kde nebožka Baruška trávila většinu dne, ale ani zde se nic nehýbalo. — Jen dlouhý, šikmý pruh měsíčního světla dopadal sem

oknem a třásl se po podlaze a po stěně . . . Takovou milou a útulnou mu připadala pojednou ta kuchyně. —

Vrátil se tedy do pokojíku pro lampu, postavil ji na malý, stářím už trochu rozviklaný stůl a pak se zvolna rozhlédl.

Prostá kuchyně, jak tak u starých hospodyněk bývá . . .

Nic zvláštního a zbytečného; několik malovaných porcelánových hrnků, přinesených na památku z různých poutnických míst, bylo největší okrasou malé almarčky, jež stála u zdi proti kamnům; u okénka stůl, za nímž teď Dolman právě seděl, v koutě u dveří, vedoucích na dvoreček, velká štoudev na vodu, naproti ní u dveří do pokoje starý šatník, jež Barůška ještě s některými jinými věcmi zdědila po své matce, a vedle něho veliký kdysi hnědý natřený, nyní ale stářím odřený, kufr. Dokud byla Dolmanová živa, kryla jeho stáří vždy čistě vypraná, háčkovaná pokrývka, kterou před léty zhotovily tehdy ještě neobratné, protože dětské ruce, nynější paní Jančákové.

Dolman bezděky vstal, prošel se malým prostorem kuchyně, pak se zastavil u kufru a znovu se zamyslíl.

Čeho všeho byl ten kufr již svědkem! Slyšel nejeden vzdech, který se vyvinul z hrudi jeho Barůšky, když naň čekala plných osm let, co on vojákoval. Co se za ten čas naplákala, když ji macecha chtěla nermomocí dostat ze statku, na kterém hleděla zajištění co největší podíly svým dítkám na ujmu pastorce, až se jí skutečně podařilo ošidit dceru svého muže-slabocha, za kterého se provdala beztoho jen pro majetek, a oddechla si, když zemřel.

Zkrásného velkého statku zbylo Barůšce jen asi osm set zlatých, a to ještě byli rádi, že zat'atá pět' macešina alespoň ty vydala.

Dolman si sedl na kufr a třesoucí se rukou jej pohladil. Po chvíli vstal a maně jej otevřel. Jeho oku objevila se sposta věcí ladně spořádaných a urovnaných. Díval se s pohnutím na ně, ale slzy řinoucí se mu z očí znemožnily mu první chvíli prohlížení je. Osušil oči, přistavil poté stůl s lampou blíže, třesoucí se nohy poklekly vedle kufru a ruce spočinuly na jeho obsahu.

Pomalů jala se jej prohlížeti. Vyňal nejprve tři dřevěné krabičky od cukrovinek, otevřel první z nich a podíval se dovnitř. Bylo tam něco drobných peněz a navrchu lístek se slovy: Ježíšek pro děti.

Otevřel druhou, v té se zabělelo stříbro a na něm lístek: Ježíšek pro Mařku a Josefa.

Třesoucí se prsty sáhly po třetí krabičce. Byla ze všech nejlehčí — div mu nevypadla z rukou, když otevřel pevně přiléhající víčko. Byly v ní papírové peníze s lístkem: Ježíšek pro staroušku.

Usedavý, bolestný láč rozlehl se světnicí . . . Ano, Dolman věděl, jaký Ježíšek ho letos čekal: Barůška si přála, aby si zakoupili rodinnou hrobku a letošní "Ježíšek" měl být první částkou na její zaplacení.

Po chvíli prohlížel dále. Kousky žlutého dětského prádýlka s barevnými stužkami byly asi upomínkou na zemřelá robátka, jež jim Pán Bůh dal a zase vzal. Barůška oplakávala často mrtvé svoje děti, ale utěšovala se starým příslovím: "Blahoslavená žena, která rodí a Pánu Bohu dává!" Mařka byla jejich nejmladším dítětem, jež také jedině vyrostlo.

Pak přišel na balíček dopisů. To byly dopisy od něho. — Některé byly skoro padesát let staré, ale písmo bylo již na všech vybledlé, nečitelné — jeho zesláblé, usazené oči nemohly tedy již ničeho rozeznat, neboť také čas, jímž papír světlý, a pak špatný inkoust, jímž byly psány, přispěly svým dílem k naprosté nezřetelnosti písmu.

Potom přišel na starý, selský kroj, jež si Dolmanová schovávala na památku po své matce, na čepce zlatem krumplované a podobné věci ze starých dob, jež by snad, jak si nyní vzpomenu, byly jako starožitnost vítány v některém museu.

Dole posléze, na samém dně kufru spočívala malá, dřevěná truhlička. — Dolman ji znal; byla to truhlička, kterou si jeho Barůška přalavžiti s sebou do hrobu. Vzal ji do ruky a stiskl tajné péro. Truhlička byla naplněna samými předměty, v nichž jejich láska žela vždy relikvie.

Byly tu ustrížené kadeře rodičův i vlastních dětí, kousky stužek, malý vě-

jír a korále, jež jí obojí přivezli Dolman z Dalmacie, kde vojákoval, pak malá kytička konvalinek, ovinutá svatebním závojem. To byly konvalinky, jež jí přinesl v den svatební; dala si je tehdy, když kráčeli spolu k oltáři, do modliteb a je uschovala.

Docela na dně byla hrstka čehosi, co bylo lze nazvat pouze — smetím.

Ale Dolman i to znal. Byl to kdysi veliký, nádherný hrozen šeríkového květu se stromu, který stál u rodného statku Barůščina, v němž Tomáš Dolman jako čeledín sloužil.

Hrozen šeríkového květu, který se Barůšce zapletl do vlasů, když jí Tomáš vyznal lásku a první ji líbal —

* * *

Skoro k půlnoci zabouchal někdo u Jančákových na okno světnice, v níž spali. —

"Kdo je to?" zabručel rozespalý Jančárek pomalu se zvedaje, ale jeho žena stála již zatím u okna a otevírajíc vyhlídku tázala se, kdo klepe.

"Já, otec!"

"Pro Boha! Můj drahý tatínku! Já myslila, že s vámi spí Pepa?"

Několika skoky byla Jančáková u vrat a silné její paže vnesly skoro starce do světnice.

"Proč s vámi, tatínku, nezůstal Pepa?"

"Poslal jsem ho domů — překážel mi — ale do rána bych, děvenko, umřel steskem po mamince, kdybych tam musil přespát."

Podívej se, tuhle truhličku chtěla maminka s sebou do hrobu, a my na ni zapomněli — — —

"Pravda!" vydechla plaše dcera a jala se zouvatí otcí boty.

"Ale nic nevádi, já ji mamince přinesu — vlastně mi ji dáš s sebou, Mařenko, až mne ustrojíš do rakve — —"

"Tatínku, jste rozlícen, proto máte takové myšlenky. Vždyť vy budete ještě dlouho, dlouho žít! Máme vás přece rádi; vždyť víte, že bych pro vás dýchala. — —"

Uvařím vám trochu červeného vína, ano?"

"Nedělej si dítě zbytečnou práci a jdi spát! Zítřka tomu bude právě pět měsíců, co od nás odešla maminka, a to víš — to už asi dnes nezamhouřím oka — — —"

"Ale to víno vám, tatínku, přeci u-

Sametové kloboučky zdobí hlavičky našeho ženského světa ku konci zimy.

vařím. Udělá vám dobře — zdá se mi, že je venku trochu chladno. Vždyť víte, že vám ho maminka také vařivala, když měla strach, abyste nestonal. A já také nechci, abyste mi stonal! Vidíte, že nebudete — vidíte, že ne?”

Jančárková vaří otci na lihovaru posilující nápoj, její muž zatím chrápe, jakoby pilou řezal, a Dolman sedí u stolu v malé komůrce, již si, když se k dceři přistěhoval sám vybral. Obličej má zabořen v obě dlaně a začíná podřimovati únavou.

Vtom se ozvaly pod okny rychlé

kroky, a již tu někdo klepá polehounku na okenní tabuli.

“Kdo je?”

“Já, Havelka! Je pan Dolman tady?”

“Je, přišel před chvílí.”

“Měl jsem starost o něho. Už jsem ležel; ale ne a ne usnout — pořád jsem ho měl na mysli. I vstal jsem zase a vrátil se za ním do jeho domku s tím pevným úmyslem, že se už nedám poslat domů a že s ním tam přespím. Klepal jsem, ale nemohl jsem se dovolat. Ponocný mi řekl, že asi k de-

sáté hodině zhaslo v oknech světlo, ale z domu že neviděl nikoho vycházet. Ale — vždyť ostatně také víte, že na něho nelze spolehnout — —”

“Jsi hodný, Pepo, nezapomenu ti toho nikdy! A teď se pojď také trochu zahřát; vařím otci červené víno, jistě i pro tebe zbude!”

“Zaplat’ Pán Bůh! Ale já jdu raději domů, aby zase naši neměli starost; otec byl se mnou, neměl také pokojné chvíle. — Tak s Bohem, a pozdravujte ode mně tatínka!”

“S Bohem! Dobrou noc!”

Okénko klaplo a pod ním ozvaly se opět rychlé, pružné kročeje, jež však v minutce zanikly v noční tmě.

Za chvíli Jančárková nese otci víno a povídá, že tu byl Pepa.

“Slyšel jsem ho! Mařenko, já mu hodlám postoupiti kapelu — co tomu říkáš?”

“Nic tatínku, nic jiného než, že máte pravdu! I sama maminka by byla spokojena . . . Měla Havelku ráda a říkala, že je škoda, že nemá ještě jednu dceru — tu že byste dali jemu i s domkem, když jsem já už vybyta.”

“Mařenko, kdybych umřel, nabídní Pepovi ten domek — třeba na splátky! Než ti dorostou děti, bude jej už mít zaplacen! Zůstanu-li však ještě nějakou dobu živ, tedy mu jej pronajmu nemáš nic proti tomu, vid’? Ani snad Jančárek?”

“Já ctím vaši vůli a můj muž také! — Ostatně na takové věci je ještě dosti času. — Tady je to víno, a kdybyste něco chtěl, tatínku, jen zaklepejte beze všeho na dveře a já přijdu. Mám lehké spaní, jako mívala maminka; pamatujete se, jak vás vždycky hned slyšela, když jste přicházel do noci domů?”

“Jak bych nepamatoval! Ano, ano — ta naše zlatá maminka!”

“A teď už dobrou noc, tatínku!”

“Dobrou noc! Opatruj tě Pán Bůh, děvenko!”

Za chvíli Dolman dosrkal víno, zhasil lampu a ulehl. Hořejšími, nezakrytými tabulemi okenními rozlila se po místnosti plná záře měsíční a osvětlila celý pokojík. Dolman vzdychl:

“Měsíček svítí — Svítí, Baruško, i na tvůj hrobeček. Ale já přijdu brzy za tebou — brzy, ty moje dobrá ženo!”

A pokojem ozývaly se ještě dlouho hluboké vzdechy. Ale konečně stařec přece jen usnul.

Přemohla ho únava a teplý, lahodný nápoj, jenž mu vyloudil nejednu vzpomínku na doby, kdy mu jej vařila jeho žena. — —

A když se nad jeho hlavou sklonil spánek, navštívil ho půvabný sen. Vrátila se k němu minulost a dala mu napít z poháru dávno zažitého blaha: byli s Baruškou oba mladí, stáli za svitu měsíce pod šeríkem a líbali se, líbali.

Pokračování.

k šílenství hnali, jenom jediný člověk, který by mne byl upřímně miloval. Bohužel — nebyly to dámy správcovy, ani Vy. Všichni jste uvěřili s ochotností v mou vinu a přiklenu jste se k mínění, že jsem hluboce klesla. Byla to krutá bolest pro mne, ale od správco-vých to nebylo tak šílené jako od Vás, od něhož jsem čekala lásku a důvěru. Vy jste mi však podle toho nikdy nevěřil, nikdy jste nebyl přesvědčen o mé ctnosti a nikdy jste mne upřímně nemiloval, jinak by jste nebyl tak zčerstva uvěřil. Viktoro, já příliš milovala a poznání to mne poranilo na smrt! Ale neumřela jsem, protože jest mi souzeno žít a já chci žít, ale sama. Nepojedu k žádnému lékaři a nebudu Vám podávat žádných písemných důkazů, neboť byste i pak mohl ještě svou nedůvěru a pochybnosti živiti a štěstí naše by tím na vždy bylo podkopáno. Pane doktore, dávám Vám tímto navždy s Bohem! Odpouštím Vám, ale nevezmu zpět nikdy své poslední slovo — s Bohem. I kdybyste Vy uvěřil a zapomněl, cítím, že bychom nikdy šťastni nebyli, neb nepřítel, jež nás jako mrak obkličuje, jest příliš děsný. Jest to nepřítel se strany bývalé mé rodiny i od Vašich pánů rodičů. Sprádá-li matka ještě před svatbou taková osidla pro budoucí snachu, což teprve po svatbě? K tomu přesvědčení jsem došla a jest pevné a nezlomné. — Nikdy si Vás nevezmu a již jsem se s tím smířila. Vráť se buď ku svému studiu nebo do kláštera!

Buďte šťasten, pane doktore a zapomeňte na nešťastnou, ale přece hrdou Zdenku."

Dopis byl napsán a odeslán bez váhání a kolísání. Vzдор a urážka Zdenčina byla nezapomenutelná a neodpuštělná a trpkost byla jako žluč a pelyněk. Oh — kdo dal těm všem práva, aby s tolikerou ochotou uvěřili v její provinění?

Teprve, když dopis odeslala, klesla Zdenka vedle staré slečny a ponořivši tvář v jejím klíně, štkala bezúspěšně.

*

Zdenka byla ospravedlněna, očištěna. Jiří byl nasadil vše, aby její nevina přišla na jevo. Správcovi uvěřili a pan Černý byl hluboce sklíčen po odchodu Rozhodově. On nevěřil ani v první chvíli, že by taková zlá skutečnost le-

Vlasta Javořícká:

Dvě růže.

Videň, 14. listopadu.

"Zdenko! Byl u mne včera Rozhuda, který přijel v zájmu naší věci. Vyprávěl mi vše, co se týče Tebe i Tvé cesty do Brna. Zapřísahal se mi svou ctí, že Tyš nevinná, že vše to se týkalo jeho sestry Lenky, že ona na jméno Tvé v brněnském domě ležela. Jest to sice trochu příliš romantické. Jak možno věřiti, že Tyš byla tak až příliš šlechetnou a vydala se dobrovolně v takové nebezpečí a přinesla přátelství tak velikou obět? Ale rád bych věřil, Zdenko, oh, jak rád, vždyť jsem Tě miloval a dny, které jsem prožil v této době, jsou jistě strašnější než muka očišcová, v něž Ty věříš. Kdybych věřil jako Ty, těšil bych se snad, že jimi mám vykoupiti budoucí štěstí po Tvém boku. Bohužel, já nevěřím a proto se mne zmocňuje zoufalství. A přece Jiří vypadal tak čestně a tak přesvědčivě mluvil, že jsem ho nemohl zabít, jak jsem hodlal v první chvíli — ale nová naděje jako ranní svítání malinko ve mně zasvitla. Je-li to pravda, Zdenko, že nerozvážeností svou a přátelskou oddaností jsi se stala obětí strašného zdání a špinavé pomluvy, pak jsem hotov letěti k Tobě a u nohou Tvých prosit Tě za odpustění. Chvillemi mi napadá, že to jest možno, jak pravil Jiří, žeš tolik obětavá k družce. Víím, máš dobré srdce a jsi přece o mnoho mladší mne, tedy máš i méně uvážení v přátelství, pro něž já nemám smyslu, ježto jsem byl vždy přestarlý a přátelství a kamarádství bývalo mi neznámými rostlinami. Snad tedy jsi se o pravdu propůjčila kamarádce k záštíti. Zdenko — napiš mi — vysvětlí

všechno sama, snad se Ti podaří přesvědčiti mne. Povídal mi Rozhuda strašné věci. Prý jsi se rozešla se správcovy a jsi teď u slečny Horovy. Povídal mi, že byl u pana Černého a vše mu objasnil, ale Ty prý jsi přece jejich dům opustila. Zdenko, kdybys mne chtěla přesvědčiti, že jsem Ti ukřivdil! Jak rád bych Tě vzal do náruče a odnesl od těch všech, kteří Ti ubližují a zbavil Tě svého trpkého chleba, který tam požíváš.

Chceš-li mne přesvědčiti, Zdenko, učin mi něco k vůli. Zajed' někam k lékaři, a dej si vystavit vysvědčení, že to vše byla lež — lékař to přece pozná. A až to vysvědčení od Tebe obdržím, přijedu ihned k Tobě — u nohou Tvých Tě odprosím a odvezu si Tě ihned sebou!" — — — Zakončení, pozdravení a podpis.

Zdenka přečetla list a trpký úsměv zvlínil její rty.

"Věř — ale jenom na polo — oh — pohaně uvěřil, ale očistě se uvěřiti zdráhá."

Písmo na dopise se rozpíjelo pod slzami, jimiž ho Zdenka kropila a papír zkrabatil pod jejich vlhkou.

Odpověď na ten dopis zněla takto:

"Pane doktore! Oba vaše dopisy jsem obdržela, ale držem z nich Vám líčiti nebudu; aniž Vám budu sdělovati co zamýšlím a co se děje se mnou. — Útrapy, které jsem prodělala, byly strašné a nelze mi o nich mluvit. Nedorozumění ono bylo děsné, ale dalo se klidně a hladce urevnati a vysvětliti, kdyby byl mezi všemi, kdož mne

žela již na Zdenkou, ale nemohl ji hájit před svou chotí, protože do celé příhody neviděl. Jiřímu byl vděčen a musel se vyjádřit, že si vskutku počínal jako muž. Přišel ve jménu své sestry, a promluvil za Zdenku s takovým citem a s takovou statečností, že byl pan správce hluboce dojat. A byl dojat a rozrušen tím více, že původci té ohavné pomluvy byly jeho chot' a dcera, a že Zdenka byla včera dům jeho opustila.

"Tatičku," povídala mu, když do jeho kanceláře v přízemí vešla, aby mu s Bohem dala. "Tatičku, odpust' mi, že nevděčně odcházím. Tys pro mne mnoho udělal a bud' jist, že tobě povždy bude náležeti má láska a má modlitba. Tys byl ke mně laskav a mnoho, mnoho jsi pro mne učinil."

"Tedy neodcházej, Zdenko," zvolal a nemohl za slzy, jež se mu v oči tlačily, "zapomeň, co ti matka řekla zlého; nebylo to tak míněno — znáš ji, že jest prudká a jako od matky jest ti od ní něco sněsti."

"Oh, já vím," pravila Zdenka slzíc těž, "a nemysli, že to jest pýcha, která mne odtud vyhátní. Ne — ale věř mi, uznala jsem, že tak bude lépe. Cítím, že tu působím jenom rozbíj a svár v rodině a ty nezasloužíš, abys byl znepokojován za to, žeš tolik pro mne učinil. Zorka žárlí na mne a těž matinka se domnívá, že ji obírám o tvou lásku. Ne, toho nechci, tatičku. Odejdu a bude tak nepleše."

"Odejdeš, ale kam?" volal správce téměř pláčky. "Vždyť to není možné, abych tě tak pustil, tak, jako ptáčka z klece, jako zajička do širého pole a řekl ti jen: Jdi!"

"Jsem už dospělá," děla Zdenka, "a uživím se. Ostatně, klášter jest mi vždy otevřený a já bych mohla kajicně se vrátit!"

Zdenka zaplakala. Vzpomněla sobě, jak ráda jej opouštěla, jak utíkala z jeho studených, ale hostinných stěn. Oh, jak toužila po životě, jak práhla po světě, nevědouc, kolik hadů skrývá se tam za každým květem, kolik falše za sladkými úsměvy, kolik zklamání za světlým lásky. O, tam bylo přece jenom dobře. Nebylo tam sice štěstí, ale také nenávisť byla tam cizí. Zdenka by se byla ráda dnes vrátila — ona toužila po klidu těch stěn, po chladnu dlou-

hých chodeb; bylo tam jako v hrobě a ona toužila dnes, býti pohřbena. Tak by jí bylo nejlépe.

"Dítě — klášter," zhroutil se pan Černý, "k tomu nikdy nepřivolím. Tys toužila po studiu a tedy se vrať k němu, zklamalo-li tě vdávání. Myslíš-li, že ses rozešla s Roubíčkem na vždy, tedy se vrať k medicíně."

Pohlédla na něho smutně.

"Nemám prostředků," pravila sklesle, hned však se hrdě vztýčila, když správce chtěl říci: "Budu tě vydržovat — budu na tebe platit, aby žena nevěděla." — "Nepřijmu ničeho více," zvolala pevně, "nechci, abys mi přinášel nové oběti. Nechci obírat Zorku."

"Tys příliš urážlivá," řekl káravě a smutně pan Černý.

"Nejsem," sbírala Zdenka kvápně svou pokoru, "nejsem, tatínku, a nemysli, že jsem nevděčna. Jenom to, probůh, nemysli! Ale já nemohu přijímat více dobrodiní od tvé rodiny po tom všem, co se stalo. Jsem tobě až příliš zavázána, a nechtěj dále mé ponížení, bych si musela vyčítati, že vyjídám rodinu, jež mne nemiluje a již jsem na obtíž. Prosím, propust mne. Mám útulek u slečny Horovy, pokud si něco nenaleznu. Dal jsi mi vzdělání, a to mi jest zárukou, že se ve světě uživím."

Nedala se zadržeti. Co jí řekla včera paní Emilie, bylo příliš zlé a tvrdé, aby mohla po tom dále v domě zůstat. Hnało ji to ven, pryč, do světa. Byla krutě zkrušena bolestí, kterou jí prokládá neupřímnost nevlastní sestry, že nebyla schopna dlíti jí a její matce na blízku.

S pláčem zulíbala ruce pana Černého i tetičky Johanky, která byla skoro hotova sebrati se a následovati Zdenku, složila si šaty a něco knih, a odcházela z domu. Odcházela, jako v pohádce nevlastní dcera vyhnaná z domu odchází.

Výbavu, již jí koupili a kterou letos v létě s tolikými sladkými pocity šila, složila a svázala, a nechala na dně své skříně v alkovně. Vzala si jen to, nač jí koupila plátno tetička Johanka. Nebyl toho velký uzlík, a šatstvo, to snadno skoro na sebe pobrala. Jen knihy jí tížily, když na večer toho osudného dne zámek opouštěla. Neohlédla se přes nádvoří k bytu sládko-

vých, odkud paní stará zokna hleděla a vycházeti ji viděla.

Zdenka věděla, že nepřekročitelná hráz jest mezi ní a matkou Viktorovou. Kdyby se byla paní Roubíčková byla stala jen obětí klepů, byla by teď, kdy se vše vysvětlilo, přišla, byla by dala Zdence nějakého zadostučinění, byla by alespoň vzkázala. Že však zůstala za zdí své pýchy, to bylo Zdence úplným rukojmím, že se jednalo paní staré jen o to, aby známost synovu rozbila. Oh, její tušení nebylo plané, ona cítila již dávno, že paní sládková jest proti ní zaujata, a že ji nikdy s láskou za dceru nepřijme. A aby byla u nich vetřelkyní, aby na ni hleděli s opovržením, a často snad i Viktora proti ní popouzeli, jako se stalo již teď — oh, toho by Zdenka nechtěla snášeti. A proto jest snad dobře, že se rozešli.

Zdenka byla skálopevně rozhodnuta, že jest její lásky konec, a s takovými myšlenkami opouštěla zámek.

Proto vyzněl tak i její dopis, psaný Roubíčkově.

Že mnoho trpí a celé noci pláče — oh, to věděla jen ona a podzimní chmura listopadových nocí.

"Do kláštera nepůjdeš," pravila slečna Horova, "toužila jsi po větě, chtěla jsi mezi lidmi dobře činiti a pomáhati, vrátíš se proto ku svému studiu."

"Jak?" hlesla Zdenka jen. "Vždyť nemám prostředků."

"Hled', milé dítě," pravila slečna, a milé, šedé její oči se laskavě usmívaly, "chtěla jsem tě mít, když jsi tu tenkrát maličká, samotinká zůstala. Toužila jsem tolik, abys byla moje, ale nepřáli mi tě. Ale teď mi tě nechali, a já se nehodlám tebe vzdáti. Zůstaň u mne."

"Slečno učitelko — jak bych si zasloužila tolik milosti?" zvolala dívka a slzy jí vytrkly.

"Mé stáří by bylo méně opuštěné," děla slečna Horova, a dívala se něžně na Zdenku, "kdybych věděla, že jest ještě bytost, která mi patří, kterou nám na starosti a která mne potřebuje. A tak si myslím, že snad bych ta tvá studia vydržela. Mám skrovné jměníčko, které by snad vystačilo na nějakých těch šest let, která budeš studovati. Ovšem, budeme žít skrovně a

prostě spolu — neboť, Zdenko byla bych ochotna přesídliti s tebou do Prahy."

"Slečno," zvolala Zdenka, a propukla ve vlykot, "jak bych mohla žádati od vás tolik obětí? Jak bych se mohla odvážiti, míti vás ku přesídlení? Zdaž by to neznamenal, ukřáti vás život? Přesaditi starou hrušň jest jako podkopati ji a usmrtiti, a tak i staršího člověka, který čtyřicet let žil na venkově v klidu a tichu, přesaditi do hluku a víru velkoměsta. Slečno drahá, dobrá slečno, já to nemohu připustiti!"

Zdenka líbala ruce slečniny a klečela jí u nohou, ale slečna Horova jen se usmívala.

"Nevěř tomu," pravila ile, "že by mne život v Praze usmrtil. Já toužila vždy po městě naší zašlé slávy, ale co tam, když jsem byla úplně sama? Bylo by mi tam ještě smutněji než zde. Tu mne držel hrob mamincin, ale teď, když budu míti tebe, více mne vábí tvůj život než mrtvý hrob. Mamincina duše půjde se mnou i tam, a ten zelený pahoreček na hřbitově tu obstojí beze mne. Ty pak budeš tam míti domov, budeš míti někoho, kdo tě má rád. Důvěrníci a gardedámu. Nikdo nesmí více hoditi po tobě blátem, neboť já budu tam s tebou. Možná, že se k tobě vrátí Roubíček a ty mu odpustíš, ale i na to jsem připravena a neměla bych ti za zlé. V tom případě bych zůstala ve svém bytě v Praze a tobě na blízku."

"Ne, to neříkejte, drahá slečno, mezi námi jest po všem. Vími, že by to jeho rodina rozbila na novo."

Tak děla Zdenka a vzdychla si.

"Nuže, přijmi mou nabídku," zvolala slečna trochu již rozhorlena, "a nezdráhej se stále. Uvidíš, že budeme obě oblaženy!"

Proto napsala Zdenka Viktorovi, "možná, že budu studovati dále."

Od té doby počala Zdenka jísti nový chléb milosti, ale ten nebyl tak příliš kyselý jako chléb z rukou paní Emilie.

*

Do vánoc bylo vše provedeno a slečna Horova odstěhována v Praze. Každý se tomu divil a nemohl ani pochopti, že se stará slečna k tomu odhodlala. Ale musel před ní smeknouti ka-

ždý za obět', již sirotku přináší.

Zdenka bledá a zhubenělá, ale statná a odhodlaná, usídlila se s ní v malém bytě na Malé Straně. Měly pokojík a kuchynku s předsínkou — vše útulné a čistě oučké. Na oknech vyšívané záclonky, na stole bílá pokrývka — starodávný, ale zachovalý nábytek, a dvě lůžka podle sebe, bělostnými pokrývkami pokrytá — dvě panenská lůžka, s obrazem Madoniným v průčelí. Dvě srdce tu vedle sebe spala a bila v souzvuku, jedno stařecké, se zacerenou jízvou nešťastné lásky, a druhé mladistvé, krvácející z čerstvé rány.

Ale jako balsám na bolest, tak působily na Zdenčinu duši nové poměry. Slečna měla pro její žal tolik pochoopení a tolik piety pro její lásku. Dovedla býti mladou a veselou, toužila-li po mladistvém hovoru její schovanka, a byla mlčenlivou, chtělo-li se Zdence vnořiti se ve svůj štesk.

Zdenka byla s ní stále doma — známá místa po ulicích a v parku jítřila krutě její ránu. Věděla dobře, kudy chodívala s Viktorem, a osvětlené výklady na Václavském náměstí a nádherný pohled vzhůru k Museu byl jí hloďavou bolestí. Vyhýbala se těmto místům, ba i zamlžené Hradčany staly se jí přesmutným památkem.

Oddaným přítelem jí zůstal Jirka. Ten docházel často k oběma slečnám, a snažil se co možná osvědčovati bratrskou oddanost Zdence. Ctil ji více ještě než kdy před tím. Cítil, že jeho rodina nese velikou vinu na jejím neštěstí, které před ním tak heroicky nesla a skrývala, a snažil se, co možná jí býti oddaným. Že pod tou bratrskou přichylností, pod tím kamarádským jednáním se skrývá úzkostlivě jiný cit, který vyšeľoval jen doma, v taji jeho mládenecké cely, to nikdo nevěděl, a on byl odhodlán na vždy jej v tajnosti udržeti. Nikdo nikdy — a tím méně sama Zdenka — neměl zvěděti, jak horoucně ji stále ještě miluje. Někdy ho přivádělo k zoufalství, vzpomněl-li z čeho ji nařkli, a jak zatím byl jejich poměr čistý, jak nedotknutelná stála mu po boku, jak panensky čistá chodila podle něho, netušíc ani, že v něm hárá prudká láska k ní. Ale Jirka byl pravým mužem a uměl se přemoci, uměl si poručiti.

Zdenka se trochu změnila. Přestala

býti tolik nevědomou a dětskou. V obcování s Lenkou, jež bylo důvěrné hlavně za pobytu v L . . . , zvěděla vše, co jí bylo ještě tajno v životě, a zkušenost, kterou nabyla v lidské zlobě, také ji oči otevřela. Nějaký čas byla proti Jirkovi ostýchavou, kdykoliv si připomněla, z čeho je obvinili — ale pak odložila vše a stala se mu zase sesterskou přítelkyní.

Přes vánoce byla se slečnou Horovou doma, a po Novém roce vstoupila znovu na universitu. Jeden loňský semestr jí byl čítán, tak nastoupila teď druhý.

Jiří se připravoval ku třetímu rigorosu a pilně studoval. Se Zdenkou se scházivali k delšímu pobytu jen v neděli a ve svátky. Chodili spolu na procházky, bylo-li hezky, ale nikdy na loňská místa. Jiří byl tolik pozorný, že vyhledával procházky nové, které nepřipomínaly Zdence loňský rok. — Mluvívali nejvíce o společném studiu a mnoho též o politice, která se tou dobu stávala velmi zajímavou. Jirka míval plné kapsy novin, z nichž četl Zdence mezi řádky, a plana nadšením, sliboval přítelkyni nové ráno, jež vstává z mlhy nad Hradčany.

"Přijde jaro našemu národu, uhlídáš. Dočkáme se vzkříšení, svobody, štěstí — uvidíme svobodnou vlast. Oh, Zdenko, jest možná, že zrovna my jsme se pro tu velikou dobu zrodili?"

Černé jeho oči mu nadšením ulály, jeho líce se rozpalovaly, a Zdenka, uchváćena jeho nadšením, také zapomínala na svou bolest a cítila jenom veliké zrání doby, v němž oba byli malými zrůčkami.

Čím byla v té veliké době bolest jednotlivců — čím jejich osudy?

To bylo na počátku roku, který přinesl 28. říjen.

*

K vánocům psal Viktor Roubíček svým rodičům. Oznamoval jim, že právě na šedý den bude na cestě do fronty.

"Není vyhnutí," psal, "musí to býti. Ale já jím tam dlouho nebudu — buďte o můj život bez starosti! Se Zdenkou jsem se úplně rozešel — sama mi vrátila vše. Jak jsi, matko, chtěla, tak se stalo — doufám, že jsi nyní spokojena. Je-li spokojen Tvůj syn, na tom ovšem nezáleží. Řekni správco-

vým, že jim také děkuji! Byla to práce Vás všech — spojenými silami!"

Ta ironie z dopisu synova zachvěla paní sládkovou, a ona si nad psaním tím upřímně, beze vši obvyklé okázalosti, ve skrytu zaplakala. Černá pochyba, učinila-li dobře, že tak kvapně se o záležitosti jeho starala, zadula jejím nitrem jako zimní víchřice; neurčitý strach nějaký doléhal na ni jako ostrý mráz.

*

První čas bylo Zdence v Praze krušno. Všechno jí připomínalo loňský rok, a co se naplakala, to věděla jen ona sama. V noci nemohla spát, v přednáškách pro žal, jimž se její srdce svíralo, nerozuměla ani, co profesor vykládá, a často si myslila: "Oh, proč jsem se musela s Viktorem setkat? Jak se mi líbil začátek mých studií — kam se to vše podělo —"

Letos jí ta zima ve městě připadala taková dlouhá a smutná, a nastávající jaro se pranic nedotýkalo jejího srdce. Ještě že tu byl Jiří, který tu a tam s ní vycházel a snažil se ji vytrhnouti z pustých myšlenek, a že měla slečnu Horovu, která jí rozuměla a cítila její mladou bolest.

"Cítím to s tebou, dušinko," říkala jí, "vím, jak bolí samota po šťastných dnech. I já jsem to prodělala."

"Ach — vy jste měla lepší upomínku. On vás miloval, a umíraje, myslil na vás, toužil po vás — s vaším jménem na rtech umíral," hořekoval Zdenka, "ale já? O — nikdy mne vroucně a opravdově nemiloval, jinak by nebyl uvěřil tak lehce pomluvě."

A také zrada Zorčina bolela Zdenku zoufale. Jak si toho od ní zasloužila?

Tak minulo jaro a přišlo léto — blížily se prázdniny, a Praha sálala horkem a zcela pustotou. Kdo jen trochu na to měl, nebo byl na venek pozván, užijedl z rozpálených zdí, jen slečna Horova se Zdenkou se ven nechystaly. Ony přísně šetřily, a počítaly často celá odpůldne, vystačí-li skrovné jměníčko tak dlouho, než Zdenka dostuduje. Z pense slečniny byly jakž takž skrovné živý, a z hotového se bralo jen na ošacení a na studie.

Zdenka však byla prostá ve svých požadavcích, a moda, ta teď jako by pro ni ani nebyla. Ve své duševní

skleslosti si myslila "k vůli komu bych se strojila?" — a byla spokojena se starým šatstvem.

V té době bylo zle o cukr, o chleba, o mouku nikde ani k zavazování cena omastku stále stoupala. Obě dámy žily skoro chudě. Slečna učitelka se ve vaření valně nevyznala, a Zdenka nebývala doma, tedy i z toho ohledu se mnoho nestrojilo. Kousek masa a káva, tot' bylo jejich pravidelné živobytí. Někdy přišel Jirka, a ostýchavě přinesl do maličké domácnosti bochníček chleba, to že od Lenky Zdence.

Při tom vyřízení bývalo mu trochu trapno, a když Zdenka se divila, jak k tomu on přijde, řekl jí jednou:

"Nemysli, prosím tě, že tě kouskem chleba chce odškodnit za zmařené štěstí, jehož jest příčinou — Bůh uchovej — to ti posílá jen proto, že naši chleba mají, a zde v Praze není k dostání — její morální dluh, myslím, že ti nikdy a ničím nemůže splatit."

Před samými prázdninami udělal Jirka třetí rigorosum, a měl již blízko k doktorátu.

"Hned po prázdninách jej budu slavit," usmíval se na Zdenku. "Pak sem naši přijedou a všichni tě navštíví."

S takovým slibem se loučil.

"Letošní prázdniny, moje poslední," pravil, když ho na nádraží vyprovázela, "budou smutné. Ty mi doma budeš scházet, a pak — už na mne doléhá život. Tak se mi zdá, že nejkrásnější jsou léta studentská."

"I mně tu budeš chybět," děla Zdenka vroucně, "zvykla jsem ti, a tolik si rozumíme, vid', že máme stejné náhledy. A tys tolik rozuměl zraní, jež visí v mlze nad Hradčany — bez tebe nedovedu tak sledovat události."

"Až se vrátím," slíbil, "možná, že budeme vědět něco více. Po doktorátu budu v nemocnici, a budu snad mít více času, abych se politice a tobě více věnoval."

Mlynářovi radostně přivítali Jiříka. Pan otec mu byl naproti, a objímal ho při shledání velmi nadšeně.

"Nu tak — už to bude hnedle odbyto," těšil se, "už jsi u cíle. Nu, jsi chlapík, Jirko, — věru jsem na tebe pyšný."

Lidé mu již říkali "pane doktore", a pan otec byl opravdu plný pýchy. Který pak otec se nehonosí zdařilým sy-

nem? Paní Rozhudovalá radostí plakala a sestry ho objímaly. Vendulka kolem něho tančila a slibovala mu:

"Počkej, až já k tomu tvému doktorátu přijedu, to budu veselá — celá Praha bude moje!"

Však Jiřík se neuměl rozveseliti — pravdově — něco mu stále v Jiříkové scházelo, a byť ho každý vyznamenával — hlavně pak matky dospělých dcer se mu chtěly zavděčiti — on se společností nesúčastnil.

Paní poštmistrová děkovala na jeho pozdrav více než laskavě, a dokonce i paní správce mu věnovala vlídný úsměv. Uznávaly, že už brzy bude dobrou partií — a teď ve válce byla byla o ně veliká nouze!

Jak by se neusmívaly na zdravého hezkého a pořádného mladého muže, jenž má před doktorátem a hnedle bude na ženění?

Několikrát se setkal těž se Zorkou. Byla zase nádherně a výstředně ošacená, a zajala ho veselými žerty, že on byl jako na trní, nemoha se od ní odtrhnouti. Na Zdenku se slovem nezeptala, ač věděla dobře, že se spolu často stýkají. Jirku to roztrpčovalo, a setkání s ní raději se po druhé vyhnul.

Rád se vracel po prázdninách do Prahy, a že byl krásný den, navštívil hned Zdenku, a šli spolu na procházku. Pustili se do Stromovky, kde pozdní léto hýřilo svojí nádhrou. Travníky byly tam sice poprásené, a zeleň stromů nemohla se svěžestí vyrovnati lesům tam doma, v Jiříkově, na něž on nemohl nikdy zapomenouti a na něž po celou dobu svých studií vzpomínal. Přece však bylo tu krásně — zas jinak krásně než doma v těch lesích — a po boku Zdenčině mělo vše pro něho zvláštní půvab. Třeba byla bledá a měla melancholické oči, třeba se nesmávala vesele a dětinsky, přece se mu stále stejně líbila, a její duše byla mu studánkou křišťalového praménku, v němž hledal po práci osvěžení. I dnes mu bylo, že se občerstvil, když spolu vzhůru po pěšince kráčeli, mezi střihaným trávnikem a březovým mlázím na druhé straně. Doma u maminky bylo mu teplo, milo, potěšil se v jejím klíně a načerpal ctnosti, která, tak mu vždy připadala, z maminky vycházela, ale tu, vedle Zdenky, zdálo se mu, že okřívá a něžní.

"Vypravuj mi o domově — povídej," žádala, a spola tesklivě, spola radostně se na něho podívala. Tesklivě, že už to není domov její, a radostně, že uslyší o všech těch, kteří ji byli milí a drazí.

"Co dělají vaši doma, co u poštmistrů? Jak se má Aninka a jak se vede Stanislavovi? Ani nevím, vystonal-li se ten ubohý hoch."

Zdenku zabolelo v srdci; vzpomněla, že i jeho neštěstím je vina Zorka, a obava, která vždy ji napadala, nebudeli se ji Osud mstít, zase se v ní ozvala.

"Stáňa je chudák," povídal Jiřík, "mají ho ještě doma. Studii zanechal, považ, zrovna před maturitou, a jest doma na zahálce. Chodí bledý jako stěna — o pravé oko přišel a na levé prý málo vidí. Jest stále silně nervosní, a jeho resignace jest až příšerná. Myslím, že jeho mozek není v pořádku. Rodiče se nad ním hrozně trápí a Růženka ho s očmi nespouští, všude ho provázejí."

"Můj Bože," lekala se Zdenka, "jak jest rodina nešťastná k vůli němu."

"Za to ale z Aninky mají radost. Jest šťastná, a o prázdninách dostali dcerušku. Anda sesílila, to bys se ji podivila."

"A co tvoje sestry a maminka? Věř, že se tolik těším, že sem přijedou!"

Zdenka zvěděla, a vskutku k návštěvě mlynářovy rodiny hleděla s radostnou nadějí.

"Nu, děkuji ti — naši jsou zdraví, až na otce, který prodělal letos na jaře zlou chřipku a nemůže se stále nějak sebrati. Až ho uvidíš, užasneš, jak zešedivěl a zestaral. Mlýn a hospodářství ho zmáhá, a vzal si proto stárka. Jest to slušný hoch — invalida. Má ale jen u levé ruky ustřelený palec a při práci mu to nevadí. Umí se ve mlýně otáčet, takže otec má dobré zastání."

"Ta chřipka natropila mnoho zlého," poznamenala Zdenka s účastí, "a štěstí ještě, že mu prošla tak!"

"Maminka, ta je, chvála Bohu, jako křepelka!" referoval dále Jirka, a Zdenka četla z jeho hlasu a z jeho očí, sametově nadýchnutých, že jest mu ta maminka světicí. — "Běhá, shání, stará se a pečuje o své dcery. Vidím-li ji tak starostlivou, vždy mi je jí líto."

že Lenka neměla k ní důvěry a že se spustila na špatnou cestu. Chudinka, kdyby to tak věděla!"

Jirka se odmítl, a také Zdenka zůstala tichá.

"A co Klativoda — nepíše nic?" zeptala se po chvíli Zdenka.

"Asi upadl do žajetí, není-li mrtev."

"Tedy Lenka marně čeká?"

"Ba, marně. A Bůh ví, dočká-li se kdy. Tam zašlo lidí — a jaký div, kdyby i myslivec byl padl?"

"A co Vendulinka dělá?" zvěděla Zdenka, aby dala rozmluvě veselejší ráz. "I na ni se hrozně těším; mám tak ráda tu vaši nejmladší."

"A přijede prý v kroji," slíboval Jiřík usměvavě, "má od tatínka slíbený dokonce originál. Jest to veselá žába, a já si jen přeji, aby byla šťastnější než Lenka. Ta už má svět pokazený, at' to dopadne tak či onak. Malý hrůbek tam v Brně, opuštěný a zarostlý, vždy bude jejímu štěstí prahem, přes nějž ona zakopne."

"A co naši?" šeptala Zdenka. Již chvíli tu otázku chystala, ale nemohla se k ní odhodlati.

"Pan Černý se prý ptal mého otce, pší-li něco o tobě. Viděl jsem ho a podivil jsem se, jak sešel. Nevím, byl-li snad také churav, nebo trápí-li ho tak tvůj odchod. Vypadá velmi špatně."

"A Zorka a tetička Johanka?" zvěděla dívka a slzy jí stoupaly do očí, plnice jí hrdlo.

"Tetičku jsem neviděl, ale jistě jest zdráva, za to však slečnu měl jsem čest spatřiti několikrát. To víš, baví se, flirtuje, miluje, užívá světa."

Jirka se usmíval ironicky, ale Zdenka cítila bolest.

*

Jiří dělal doktorát. Praha od rána tonula v zlaté záři podzimního slunce. Ač včera silně přšelo a dül vítr zrovna severní, panovalo dnes krásné počasí. Ráno byl mrazík a slunéčko vstalo z červánků. Hradčany byly sice zamížené, a nad Petřínem viselo to jako závoj, leč nebe bylo jasné, a slunce zlatými paprsky hrálo si na krajích mlhy. Oblévalo Hradčany zlatou září, protože den svobody — 28. říjen — byl Bohem již vyvolen, byl nedaleko, stál přede dveřmi. Jeho jas a záře svobody dávala se už tušiti, a proto vypadala Praha, přes bídu a nedostatek, ra-

dostně a slavně, políbena červánky rána. Na tvářích vlastenců stkvělo se slavné nadšení a veliké očekávání, a jejich zraky, které se potkávaly, ptaly se navzájem: "Už? Dnes? Zítřka? Kdy?"

A tváře Němců a židů byly ustrašené, a také jejich oči se ptaly: "Už — dnes či zítřka?"

Takové nadšení a taková otázka byla i v očích Jiřího, když si vedl od nádraží rodiče a sestry.

Panímáma Rozhudová, v přešitých hedvábných šatech, jež byly sice trochu rozpukané a těžko se daly módě přizpůsobiti, vypadala dnes velmi slavnostně. Na hlavě nesla z brusu nový hedvábný šátek, barvy nahnědlé, s třásněmi, který jí pan otec koupil schválně ku dnešní slavnosti, a také měla nové botky. Dcery chtěly, aby si koupila alespoň nějakou pěknou, žinilkovou šálu, leč ona zůstala věrna starému kroji.

"Nosila jsem vždycky šátek, a zůstanu v něm i dnes," pravila, a od kolika dnů už se jí černé oči stále slzami plnily.

I teď nemohla se zdržeti pláče, když se synem se přivítala, a o něho podepřená, z nádraží kráčela.

I Jirka vypadal jinak než obyčejně. Měl nové a to v Praze šité šaty, v nichž byl štíhlejší a ještě větší. Smoking padl mu jako ulitý a kalhoty nebyly mu krátké, jako od venkovského krejčího. Náprsenka a bílá kravatka, vše to bylo mamince nezvyklé, že na něm mohla oči nechat a jen mačkala bílý kapesník a utírala si oči.

"Můj synáčku," šeptala mu v pohnutí, "že dal Pán Bůh toho se dočkat — ani jsem si netroufala věřit!"

Pan otec byl uchvácen nejenom vzhledem synovým, ale i pohledem na Prahu. Nebyl tu už dlouho a když šli o nádraží k Národnímu divadlu, dojímal ho ten pohled tak, že tak máčkal v oku slzu a brada se mu zachvěla.

Lenka měla nové kusné šaty a Jirka se potěšením shledal, že vypadá zase velmi pěkně. Ovšem, v očích jejich byl jiný výraz, než nosovali; byl to stín přecházejícího smutku — meškost mateřství, jež o její bytost zavadilo, a konečně nyjící láska, která časem se zmenšila. Jiřík musel doznati, že Lenka zkrásněla; byla štíhlejší a jemnější a o pravdu vypadala velmi půvabně.

Nejnovější úbor sportovní.

Když se ale vítal s Vendou, byl unesen půvabem své mladší sestřičky. Ve svých osmnácti letech byla Venda poupětem, na němž pel, dosud nedotknutý, voněl dětstvím a panenstvím zároveň. Velikýma očima, plnýma údivu, rozhlížela se po spoustách lidí a po velkém tom nádraží, jež se podobalo lidskému mraveništi. Nevěděla dosud Prahy a všechno ji uchvacovalo rozkoší a hrůzou. Nadšením se jí zdvihalo nitro a to vše vyvrcholilo v radostném jásotu, s nímž se vrhla na Jiříka, popadla ho kolem krku a líbala ho, div jej neuškrtila. Veliké rukáv-

ce jejího moravského kroje zastínily mu hlavu a její naparáděná kordulka přitiskla se k jeho černému obleku prudkostí sesterské lásky.

"Safrá — Jirko — ty št'astný člověče, já bych s tebou lined handloval!" tak řekl mu jeden kolega, který se zrovna ku scéně připlétl, a hleděl s obdivem na krásnou venkovanku v uhersko-hradištském kroji, jež přišla teď do rozpaků a krásná svá očka sklopila. — "At' na nás nezapomeneš," narizoval mu, pozdraviv uctivě rodiče i sestry Jiřího, "at' nám slečny přiveď!" — A odcházející myslil si: "Ja-

ké má ten vesnický medvěd štěstí. Jeho přítelkyně je nejkrásnější studentkou, jakou kdy naše fakulta viděla, a jeho sestry jsou jako lekníny na venkovském rybníce. Radost se na ně podívat!"

Praha zářila — nedaleká svoboda zářila — a zářila i mlynářova rodina.

Pan otec byl v nebi. Už dávno se na tyhle chvíle těšil, a hle — konečně již jsou tady.

"Jiříku," tahal syna za šos pan otec, ostrážitě se ohlížeje, aby ho buď někdo nezajel, nebo aby on někoho nezašlápl, "kde pak je tu ta hospoda "u Fleků?" — Tom mne musíš zavést!"

"No, ale — až po té celé slávě," napomenula opatrná panímáma a pohrozila usměvavě panu otci prstem.

*

Oh, jak plesalo mateřské srdce, když bylo přítomno promoci svého syna. — Paní mlynářce Rozhodové nepřestávaly slzy kanouti, a ona je ani neutírala. Padaly jí do klína jakoby hráchy, a nevýslovná blaženost plnila hrud' i duši matčinu.

Jirka měl přednášku; nebyl právě výtečným řečníkem — trochu se opakoval, a tréma, která ho přes všecku přípravu prochvívala, činila i jeho hlas nepevným, ale přes to mluvil pěkně, a čím mluvil déle, tím pevnějším a hlasitějším byl jeho hlas, a rodina jeho byla uchválena.

Však Jirka si obral vděčný předmět; mluvil o nemocech dětských, o jejich vzniku a léčení, o zdraví dítěte a o neštěstí nemocných dětí, takže nebylo divu, rozplakali všichni přítomní.

Jirka měl rád děti — neminul ten obr dítěte, s nímž se setkal, aby se na něj neohlédl a neusmál, a proto byla přednáška jeho procítěna.

Lenka mnoho při jeho řeči plakala — ale ne radostí, jako maminka, ona si vzpomněla, že jedno ubožátko, sotva se narodivši, a cítila v srdci bolest, vždyť mu bylo velmi blízké.

Také Zdenka tu byla přítomna; mlynářovi si pro ni zašli, a ona ráda s nimi šla, aby sdílela tu radost, jež je sem do Prahy přivedla. Dnes Jiřího ani nepoznávala — vypadal velký a štíhlý, tak vážný a oduševnělý, plný cti a plný sebevědomí, při němž byl však přece skromný a prostý, jako bý-

val vědy.

Byl to první den od jejího zklamání, kdy zase pocítila pravou radost. A byla to radost čistá a svatá — radost ze štěstí přítelova. Prochvěla ji všechna a její oči se rozsvítily, ruka její byla teplá, když ji Jirkovi po skončených obřadech podala, aby mu z piny srdce blahopřála.

A potom se přihnali kolegové, také mu tiskli ruce a objímali ho, a gratulovali mlynářovům.

U společného oběda, který se podobal hostině, bylo veselo, jak už dávno pan otec neviděl mladé lidi se veselit, a sám též, proniknut vřelou radostí, byl roztomilý. Trochu obhroublé, venkovské jeho vtipy šly od srdce, a uváděly v nadšení mužskou mládež, která brzy byla rozjařena pivem a pohledem na krásná děvčata.

Dobře, že každý člověk má jiný vkus, a že gusto jest rozdílné. Některým přátelům Jirkovým líbila se nejlépe Lenka — statná a plná, s vážným, trochu melancholickým úsměvem; jiní blouznili opět pro čtveračivou, prostinkým půvabem mládí obestřenou Vendulku, která se jen smála a jako řípa bílé zoubky ukazovala. Ve svém kroji, který stál pana otce hezkých pár stovek, vypadala neodolatelně, a celá restaurace, v níž se sedělo, obracela zraky jenom k ní.

Však ani Zdenka nebyla přehlížena, a ač nebyla zjevem novým, jelikož ji všichni medikové, tu přítomní, dobře znali, přece byla stále stejně vzácnou, ba obdivovanou. Její jemná krása, drobný profil, s kratinkým horním retem a malou, zakulacenou bradou, její modré oči s dlouhými, černými řasami, a malý, rovný nosík, vše to vábilo a vzbuzovalo touhu — leč nebyla to touha náruživá a vášnivá.

V Zdence nebylo žáru — z ní jen mírné teplo vyzařovalo a hrálo čistým plaménkem.

Poznali už všichni ten zvláštní poměr, který panoval mezi ní a Rozhudou: s počátku se smáli jeho slovu "přítelkyně" a mžgourali při tom potměšile, ale teď již se přesvědčili, že bylo mezi těmi dvěma opravdu jenom čisté přátelství. A ne jenom Jirkovu byla kolegyní, i jich všech. Od žádného nepřijala jiného projevu než kolegiality, a ignorovala úplně každou ga-

lantnost. Proto byla velmi vzácnou a mnohou vzbudila svým zjevem nespokojenou touhu.

I dnes byla oblečena úplně jednoduše; měla prostou bílou halenku, na způsob mužské košile, který střih byl jejím oblíbeným. Snad nevěděla, jak jí sluší, a oblíbila si ho jen proto, že byl praktický. K tomu nesla modrou skládanou sukni, a obnošený její kabátek visel na stěně, skromně se krčíc mezi mužskými zimníky.

Ku zdravě nadýchnuté její pleti slušela bílá barva halenky znamenitě, a černé kučerky, jež se jí kolem uší a v zádu po šíji zatáčely, činily ji rozkošně hezkou. Dnes pak, že byla veselá, vypadala zvlášť mladistvě, že v nadšení uváděla hlavně Jirka. Zářícíma očima díval se na ni, a byl by tak rád alespoň jí pověděl, jak se mu líbí. Leč měl se úzkostlivě na pozoru, jsa rád, že se zveselila, a boje se, aby zas nepřivolał chmuru a stesk na její jasné, vysoké čelo.

"Jak to jest vlastně s tím mladým Roubíčkem?" ptala se potají maminka Jirka. "Povídají, že už je po všem?"

Paní mlynářová se o to zajímala. Cítila, že láska synova, třeba o ní nikdy nemluvil, dosud neuhaslá, a toužila zvědět, zda snad má ještě stále trochu naděje.

"Jak by mohla uhasnout jeho láska k takovému děvčeti?" myslela si. "Je jako z růže květ, a nevinnost jí z očí jen září."

Slyšela sice, že se rozešla Zdenka s Roubíčkem pro nějaké klevety, ale nikdo nevěděl kudy do toho, a Lenka nepověděla. Oh, jak Lenku bolela, a do svědomí přímo bodala každá zmínka o tom, každá otázka, ba i každé pomyslení. Cítila předobře, že ona jest původkyní celého Zdenčina neštěstí, a trápila se nad tím. Zdálo se jí vždy, že by byla daleko veselejší a klidnější, kdyby věděla, že Zdenka se zase s Viktorem smířila.

Paní Rozhudové však to bylo vhodné se tak stalo, myslela, že třeba přijde ještě den, kdy bude její Jirka šťasten. Milovala vášnivě svého prvorozence, a toužila celou duší, aby byl v každém ohledu šťasten.

"Zdá se," odpověděl syn na matčinu otázku. "Zdenka alespoň tvrdí, že si nepíše, ba že není o něm ani slechu,

a ona mi vždy pověděla všechno."

Poslední slova dopověděl hrdě a skorem pyšně. Důvěra Zdenčina ho oblažovala a byla mu drahou.

"No — paní sládková myslí, že uloví její syn nějakou princeznu!" usmála se paní Rozhudová. "A zatím, kdož ví! Je stále ještě na vojně, a snad už kdesi v poli. Stěžoval si pan starý našemu tat'kovi."

"Zdenka je moudrá, a už tu hlavní bolest ztrávila," pravil Jirka a stihnul dívku nejnežnějším pohledem, jakého byly schopny černé jeho oči, "a myslím, že Roubíček udělal kardinální pitomost, že si ji nechal ujít."

Lenka, jež byla rozmluvu poslouchala, obrátila se k Jiřímu a zvolala, až příliš prudce a jakoby ustrašeně:

"Co ti napadá — ti se ještě shledají — musejí se shledat!"

"A teď půjdeme hledat tu Flekovskou hospodu!" rozhodl pan otec a vstával. "Na tu se nejvíc těším. Byl jsem tu jednou v mladých letech o svatém Janě, a tenkrát jsem tu hospodu poznal. Hrome, tam bylo pivo — nu, tenkrát mne museli odnést."

Medikové a Jirka se smáli, ale panímáma se durčila.

"Nu, snad nechceš, táto, abychom tě odnesli také dnes?"

"Inu," smál se mlynář, "o synově doktorátě bys mi to nemohla ani zalívat!"

"To obstaráme my, pane Rozhudo," volali studenti a smáli se.

Venkovský, bodrý mlynář, který musel být podle jejich náhledu zazonaný a měl tak půvabné dvě dcery, strašně se jim líbil, a byli jím uneseni.

Jirka sice neměl valné chuti, pitkou zakončiti dnešní den, ale nechtěl kaziti otcí radost. Podrobil se tedy a šel k Flekovům. Vedl se s děvčaty a po cestě pravil potichu Zdence:

"Až tě naše společnost omrzí, a pívání výpar, jímž z daleka ta podzimní místnost páchne, řekni jen, a já tě s radostí doprovodím domů. Beztak, věř, jsem již dnes unaven, a nejmilejší by mně byla taková tichá procházka s tebou."

Usmála se na něho a on pochopil, že mu rozumí.

"Musíš to panu otcí udělati k vůli," povídala mírně, "já tam chvíli poseď — tolik jsem se těšila na Len-

ku." —

"Však ji tu budeš nějaký čas mít," povídal Jiří, "hodlá se u mne pár dní zdržeti. Potřebuje zaplombování nějaké zuby a žádá mne, abych ji k některému lékaři doprovodil, a také si tu dá šiti zimní šaty."

"Tedy zde zůstane?" radovala se Zdenka. "Tu se těším. A kde bude bydlet? Mohla by u nás —"

"Díky, Zdenko, ale tentokrát není třeba tvého nepohodlí. Má kvartýrská pustila pána, který bydlel ve druhém pokoji a Lenku na ten čas přijme. Naši jí přejí trochu rozptýlení — stále si maminka stěžuje, že je Lenka zdumčivá."

"Také se hodláš zabývat zubarstvím?" ptala se Zdenka, když dohovorili společnost.

"Oh, asi sotva," děl, "nejsem ještě rozhodnut. Zajedno se takového plombovacího doktora každý bojí — neb to jest ta nejhorší operace, kterou každý postupuje s myslí sevřenou — a já bych rád, abych vzbuzoval vždy jen důvěru —"

Jirka se smál a Venda s ním souhlasila:

"Máš pravdu! Já vzpomenu-li na plombování zubů, hned mám husí kůži."

"A za druhé," dodával Jiřík vážněji, "usadím se asi na venkově, a tam se zubaření nevyplácí. Nu, ještě tak vytrhnout zub — ale piplat se jednou za půl roku s plombováním?"

"Ty tedy miníš na venek?" zvidal jeden z kolegů.

"Nu ovšem — jak si můžeš myslet, že bych zůstal ve městě já, dítě venkova?"

"Vždyť psal i jakési verše, kterými opěvá lesy a kopce u nás v horách," děla s úsměvem Lenka.

"Ukaž, ukaž!" volali kamarádi.

Zatím byli došli k "Flekům" a usadili se ve staročeské té hospodě. Pan otec netrpělivě čekal na pivo, a Jiří vytáhl notes se svými básněmi.

"Ne, jenom lékař, ale také básník," představoval se Jirka se smíchem. "Co myslíte, půjde to dohromady?"

"Asi sotva," mínil Marek, starý medik, stálý posměváček, "to jest asi tak, jako — řekněme — klobása a podmáslí. Z toho může být leda kolíka."

Zdenka byla trochu uražena za

přítele.

"Proč?" řekla káravě. "Lékař, více než kdo jiný, potřebuje citu."

"Ale jděte mi k šípku s citem!" durdil se Marek, "což nevíte, že lékaři se říká často ras? A to jen proto, že musí být bez citu. Běda lékaři, který mnoho cítí — ten ve svém povolání musí přijít o rozum."

Zatím Jiřík už měl notes otevřený a podával Zdence nalezenou, tužkou načmáranou básničku.

"Nemyslete, že mám o svém umění nějaké mínění," smál se, "to píši jenom tak pro zábavu, jako vy třeba hrajete karty. Také nechceš být, Marku, karbaníkem z povolání, a přece hraješ."

"A já nechci být z povolání manželem a přece miluji!" chechtal se rozpustile jiný student, hezký Novotný.

Zdenka to neposlouchala. Ponořila oči do notesu, a teď zvedla hlavu a pravila všechno nadšena:

"Hled'te, jak jest to pěkné!" a již četla úryvek, který se jí nejlépe líbil:

"Tam písně hudou staré sosny lesa,
mladé buky provázejí šum,
a les plný při večerním svitu
milých, krásných, sladkobolných
dum.

Co jsou, Praho, tvoje vzácné sady
proti našim hustým, černým lešům,
co jsou všechny Tvé koncertní síně
proti našim snivým, lesním plesům?"

Zdenka byla dojata. Viděla les za Červeným mlýnem, a stesk, že snad už nikdy nenavštíví svoje hory, ji nějak bolně proniknul.

Pedant Kratochvíl, slabý a vyzábělý medik, který jaktěživ nic nepochválil, pokrčil rameny a povídal:

"Nu — procítěné by to už bylo — ale ve veršování jsou hrubé chyby."

"Ale jak krásně," hájila báseň Zdenka se zápalem, a opravdu s citem četla posledek:

"Hory moje, lesy čarokrásné,
kež vás brzo uzmím zas,
kež bych mohl na lány ty hledět,
kde se zlatý, větrem chvěje klas."

"Hled'me našeho Jirku," usmíval se pan otec, "a doma se nepochlubí! Ale to je pravda, že je u nás v horách pěkně a zdrávo," pochvaloval si.

"Zvláště, máte-li hodně mouky, chleba, másla a toho ostatního, čeho

k blahobytu třeba!" mínil Marek, směje se.

"Ale tady jest také pěkně," paní Rozhudová se rozlížela z okna, "člověk neví, kam má dříve hledět."

"Jenže hladovo, milostpaní," zase na to Kratochvíl, "ted' tu máme ku žlabu všichni vysoko!"

Paní mlynářka se zapálila. Kdo jí řekl "milostpaní," nezavdělil se jí, ale už to těmhle mladíkům řekla dnes několikrát, aby ji nejmenovali milostpaní, a když si nedali říci, bylo jí už hloupé, říkati to po tolikráte.

"Pane, pane," řekla tedy soucitně, "to já věřím, a co se navzpomínám. Kdyby už jen Bůh nebeský dal, aby se ta válka brzy skončila, aby se zase vrátili zlaté, staré časy."

"Možná, že se toho dočkáme dříve, než se nadějeme," pravil Novotný, a významně zamžikal na Jiříka a Zdenku naproti.

"Prohlášení naší samostatnosti jest za dveřmi," šeptal Jiří.

"Myslíš to opravdu, chlapče?" lekl se radostně pan otec a skoro vyskočil. "Oh, kdybych to věděl, tot' bych si tu na to chtěl počkat."

"Nu myslím, že byste dlouho nečekal!" pravil Kratochvíl, "už to nebude trvat ani měsíc. Události zrají!"

"To by bylo — to by bylo, slyšíš, matko — no ne —" pan otec neměl ani slova pro svoji radost, "děti — já bych — no, já bych se radostí pomínil," a popadnuv pan otec svůj staročeský půllitr, vyklopil na ráž do sebe jeho zbytek, a zaklepav hlučně prstem na sklenici, volal pln nadšeného rozjaření: "Járku, hospodo, ještě jednu, a těm pánům také."

Byla už tma tmoucí, když se vedli od Fleků manželé Rozhudovi. Dobře, že Zdenka odešla už dávno, jinak by musela jít sama. Jirka měl co dělati, aby mamince pomohl s tatínkem. Šlo mu to nějak špatně; chodník před ním se v elektrickém světle leskl, a pan otec stále tvrdil, že to světlo jest ošemetné. Viděl vše tuplované, a vrážel brzy panímámě, brzy zas Jiříkovi do boku. Ale byl vesel a šťasten.

Děvčata byla ospalá, a šla před nimi — ohlížejíce se stále na Jiříka, aby jim pověděl, kudy ted' a kudy potom. Nevyznaly se v Praze, a nebyly by se dostaly za nic do Jiříkova bytu.

Za to medikové, uzavírající průvod, byli veselí. Smáli a strkali se — také jim byl chodník náramně široký — a v hlavách měli plno kuráže. Kratochvil dokonce zazpíval na veřejné

ulici:

"Hrom a peklo, marné vaše proti nám jsou vzteky —" a ostatní mu tluměně přizvukovali.

Pokračování.

VLASTA PITNEROVA:

Jak se žilo

V.

Marii počínaly se v černých vlasech objevovati šediny, starosti jí hnětly. Matčina nemoc horšila se, nastala vodnatelnost a Marie nemohla více přijímat žačky do učení. Nebylo lze je umístiti v téže místnosti s nemocnou.

K Mariině návrhu, aby se stará paní umístila v "přístěnku," strhla tato nářek a vyčetla dceři nevděk, že by ji nejraději prý vystrčila na dvůr někde, do psí boudy, takové nesmyslné řeči vedla. A vyčetla Marii, jak poskytl jí samé a dětem přístřeší a ona že jí nyní v starobě a nemoci tak odpálčí.

S pláčem odprošovala Marie matku, nebránila se nespravedlivým výčitkám.

Oznámila žačkám, že musí "lér" rozpustiti, že vzkáže jim, až bude matce lépe. A že mohou občas dojíti se zepřít na něco, poradit se, že ráda jim něco přistříhne a schystá, půjčí stříhy a vzory.

A šla nyní sama, co kdo jí donesl, šla levněji, jen aby měla práci, ráda přijala místo peněz potraviny.

A vypůjčovala peníze. S hrůzou seznala, že má již šest set dluhu, že brzy bude mít na pole vypůjčeno polovinu jeho ceny. Nespala starostí.

Čas prchal. Emil byl již v páté třídě a Tonánek dochodil školu.

S tím hochem že bude ráda, dostane-li ho na řemeslo, řekla si Marie ve svých starostech; šháněla se mu také po místě a dostala ho k ženskému krejčímu. Přijal ho na tři léta s podmínkou, že bude spát a stravovati se doma.

Marie uvážila, že lépe tak, než aby se učil více let, že co patnáctiletý vyučenec dostane přece jakýsi plat a že ho bude mít aspoň na očích, že nezanedbá nedělní školu, nají se aspoň do

syta a nebude musit zastávat chůvu.

Tonánek nešel rád do učení. Chtěl choditi ještě rok do školy, než babička stále počítala, aby byl již v učení.

"Tak přece budu tím krejčím," stěžoval si Emilovi a tento smutně ta slova opakoval.

Uznával, že matce nebylo by lze oba na studiích šatiti. Šetřil oděv co možno, než přece, an měl jen jeden oblek, opotřeboval jej za rok. Litoval, že nemůže choditi bos.

Počítal, že jak ukončí studie gymnasijsní a složí maturitu, vstoupí do semináře a pak nebude matku již snad státi ani tolik jako na gymnasiu. Že kleriku dostane — leč kabáty, ostatní oděv, prádlo a boty že musí mu přece matka pořizovati, to vypočetl také.

Zatím zemřel věřitel Mariin a zeť jeho dožadoval se peněz. Prosila, nechť matka sdělí něčeho o té věci, míníc právem, že by zpráva ji zasadila smrtelnou ránu, že by odcházela se světa na ni pohněvána, snad s kletbou na rtech — —

Uzavřela s novým věřitelem krutý závazek, že bude mu platiti úroky, že jí připůjčí ještě, leč po matčině smrti že prodá mu těch dvacet měr polí a dluh že odrazí se od kupní sumy. A ocenil pole nyní na patnácte set zlatých, udávaje, že pozemky spadly v ceně a že dosavadní nájemce Pešout přilíš ty role vymrskává, využitkuje.

Byl by chtěl vzíti ty polnosti do nájmu sám, leč Marie obávala se dáti Pešoutovi z nájmu výpověď, míníc, že dal by jí pak výpověď z bytu, což by matka těžko snesla. Snad by stěhování ani nepřežila, v kterémkoliv novém bytě by pak špatně zvykla.

Ubohá Marie viděla, jak mizí jí i ten skrovný majetek pod rukama, neměla však nikoho, komu by si postě-

žovala. Vzácného, dobrotivého přítele, pana děkana netroufala si obtěžovati ani svými steskami.

Paní Kasalová velice trpěla. Nevycházela a bylo jí nyní, co Marie rozpustila žačky, smutno. I vymýšlela si divné věci, týrávala dceru, chtěla, at' zve ji návštěvy, žádala, at' je uctí a mrzela se, at' došel kdo či nikoliv. Vzpomínala, jak ona navštěvovala nemocné, přinášela pochoutky a jak jí lidé opustili nyní, kdy jest jí zle. Dávala vinu Marii, že není prý dosti zdvořilou, že jí vytýkají lidé pýchu, že má synka studenta, a že ona, matka, za to trpí.

Lékař napomínal Marii k trpělivosti, chválil výtečné ošetřování nemocné, které jí život prodlužuje, ale netajil, že choroba ještě déle potrvá a se zhorší.

Tonánek docházel domů vždy hladový a unavený. Vypadal zakrněle, ale hlad měl stále.

Babička říkala mu do očí, že má asi úbytě.

Jen Emila měla Marie pro útěchu.

S ním hovořila v duchu, s ním žila již předem na útulné farce, pěstovala zahrádku, vedla hospodářství, pracovala ozdobné prádlo pro kostel.

Emil, přijda na prázdniny, spřádal tyto sny s matkou.

Bylo právě před maturitou, ana babička po tolikaletém trápení zemřela.

Měla uschováno na pohřeb přes sto zlatých v stříbrných peněžích a před smrtí vypočítala Marii, jak si co přeje.

A Marie poslechla, ač se jí tráslý ruce, když peníze vydávala.

Přítel její, děkan, nepřijal peněz, leč vše ostatní musela zaplatiti a lidé pokládali jí to za pýchu, že ve svých poměrech vystrojila matce tak nádherný pohřeb.

Šla s Tonánkem za rakví, Emila nepovolala, což jí lidé též zazlivali. Ale moudřejší to schvalovali.

Však za čtrnácte dnů Emil již došel a shledal matku všecku přesouzenou.

Těšil ji a nejvíce potěšil svým vysvědčením.

Spořádala si nyní poměry. Pešout nerad pole pouštěl z nájmu, sraželo se to ročně a nebylo smlouvy na určitou dobu.

A nový majitel pole hodlal si je arcí sám ponechat. Po zapravení všech

poplatků, jiných ještě za nemoci matčiny povstálých dloužků — musela též sobě i Tonánkovi koupiti šaty — zbylo Marii z kupní ceny za pole pouze sedm set zlatých.

Ani nemohla uvěřiti, že tak málo, s pláčem prosila děti, ať nedávají jí viny, že tak ten majetek se rozplynul, a vypočítala znovu vše.

Emil ji obejmul, řka: "Neplačte, maminko, je ku podivu, že to stačilo tak dlouho. Nyní si odpočínáte i Tonánek. Vezmeme ho z učení, neslouží mu to, nějaký čas ať je u vás doma a pak se uvidí. Budu se nyní starat s vámi a později o vás."

"Můj zlatý Emilku," plakala matka. Říkala mu jako za dob dětství tak, jak mu Tonánek potají říkal; nyní nebáli se více okřiknutí babiččina.

Tonánka vzali domů, churavěl a věru, že se Marie sama obávala, že má souchotiny.

Neměl a zotavil se brzy.

Marie nepřijala prozatím žáčky, ač se jí hlasy, chtěla si též oddechnout, šla Emilovu výbavu do semináře.

Emil sám vyšíval si kolárky, Tonánek obruboval, co bylo zapotřebí a pro Emila činil to rád.

Teprve když odešel Emil do semináře, vzala Marie zase žáčky a počala šiti.

V prázdninách se zotavila. Chodila denně s Tonánkem do kostela, těšíc se, že slyšela Emila ve všední dny hráti na varhany, v neděli na housle a zpívati.

Tonánek litoval a předhazoval, že on neumí žádnou hudbu.

Na učení bylo skoro pozdě, tak k Emilovu návrhu koupili Tonánkovi tahací harmoniku, na kterou se učil hráti, Emil cvičil se s ní a paní Pešoutová ráda poslouchala.

I Mariin ustaralý obličej přeletěl tu a tam zákmit úsměvu, ona viděla své synky klidné a veselé, cítila se po letech šťastnou, volnou, chudoba netížila ji tak, jako dříve starosti.

Tonánek doma se chápál šiti rád a prosil matku, ať ho ponechá u sebe, že s ní bude rád pracovat. U krejčího že by nevydržel, že se mu protiví ty ženské šaty, ty divné životy, ozdoby, sešívání a našívání.

"Zůstaneš rok doma, až zesílíš a to další se uvidí," rozhodla matka.

"Až co řekne Emilek," vymíňoval si Tonánek.

Měli lidé za zlé paní Zábršové, že nechá synka se povalovat, jak se řeklo. Leč uznali také, že je hoch churav a že doma přece úplně nezahálí. Že šije nyní pěkně, museli doznat i nejpršnější; co se nebál Tonánek babiččina přísného pohledu, ostrých slov i pádné ruky, šil rád a matka neukládala mu více určité úkoly, jako to činila babička. Nešil arci ozdobné věci, obruboval a sešíval a nejedna nevěsta se smála, že jí šil povlaky na peřiny mužský.

"I Tonánek není skoro ani mužský," říkalo se.

Říkalo se mu v celém městečku Tonánek a mnozí lidé mysleli, že je to jeho příjmením.

Emil došel na prázdniny co bohoslovec.

Vypadal mužně, statně a matka zářila radostí.

Vedlo se jí dosti dobře. Bylo více šití, vzala opět švadleny a ráda se zabývala malou domácností. Spala ve světnici a Tonánek měl "přístěnek" sám pro sebe. O prázdninách postoupil Emilovi postel a ulehnu do truhličky.

Mohli si nyní před spaním povídati, jak dlouho chtěli, matka jich nerušila.

Tonánek churavěl a matka a Emil ošetřovali ho s láskou a něžností.

Domluvili se, že nedají ho více nikam, však že si ho spolu užijí. Nikomu že vlastně do toho ničeho není, když se Tonánek řemeslu učít nebude. Však že aspoň přece šije a až dospěje a zesílí, že se třeba něco pro něho najde.

"Až bude Emilek farářem, půjdu k němu za kostelníka," řekl kdysi Tonánek, který zůstal velmi dětský.

"Nauč se také vařit a budeš u mne kuchařem," smál se Emil.

Tonánek vzal to vážně a vařival s matkou. Měl malé, bílé ruce a hezky mu to slušelo, dělali buchty, nudle neb něco podobného.

Švadleny se s ním dosti nesmály a těšily se vždy, vzal-li harmoniku a zahrál jim ku zpěvu.

Tu příběhla ze zdola paní Pešoutová poslechnouti a donesla Tonánkovi vždy nějakou pěknou housku.

"Jen si to vezmou, Tonánku, oni udělají tou muzikou člověku přece radost," nutívala dobromyslně.

Co byl Tonánek u birmování, říkalo se mu oni; ale "pane" mu neřikali nikdy, ani Zábrš se mu neřikalo, byl a zůstal celému městečku, tak jako matce a bratru Tonánkem.

A léta letěla tou rychlostí perutí, donášela změny, přivánula i odvanula radosti a strasti.

Marie byla klidná. Pensička stačila jí na nájem, obživu vydělala jehlou. Malý kapitálek uložila na úroky, které arci vybírala na šat a obuv, ač s Tonánkem málo potřebovali.

Když se stal Emil kaplanem, zřídila mu pěkné prádlo, peřiny a nábytek, ač se bránil, chtěje si peníze vypůjčiti. Chtěl, ať matka si raději přilepší, odpočine.

"Jen mne nech, dokud mne více nepotřebuješ. Až budeš farářem, pak půjdeme s Tonánkem k tobě. Povedeme ti hospodářství, jak jsme si to povídali," řekla matka.

"Snad se toho dočkáme," řekl mladý kněz vážně.

"Dočkáme jistě!" zvolal Tonánek.

* * *

Dočkali se.

Po letech nacházíme Emila co faráře na hezké farce v živé dědině, mezi boдрými lidmi.

Marie či "farská panímáma," jak ji v dědině říkají, pobíhá po domě a zahradě, vychází na pole, šuká po celý den, usednouc jen tu a tam na chvíli ku šiti.

Tonánek je šafářem, kuchařem, trochu kostelníkem, pomáhá uklízet v kostele, na kruchtě šlapává měchy u varhan. Doma krmívá drůbež, zařezuje, co se má zabít, aby matka neměla nad tím lítost, tu a onde něco zašívá a je v lásce u celé dědiny.

Říkají mu "Tonánek z fary" a chodí poslouchat, když hraje na harmoniku. Hrává někdy před farou pod košatými lípami chase ku zpěvu, farář i s matkou též poslouchají a usmívají se tomu, že jest chase milejší Tonánkova hra na harmoniku, než Emilova na piano a housle.

Zato matka ho ráda poslechne a ve zvucích hudby nachází vzpomínky milé i žalné na uprchlé doby.

Nepověděla synovi knězi, co zaku-

sila vše matčinou tvrdostí, tak jako mu nesdělila svoje zklamání a útrapy v manželství.

Však on mnohé si domyslel, mnohé uhodl, seznam život a s láskou a úctou lne ke stárnoucí matce, vždy znova a znova si připomínaje, že matčina práce, její přičinění bylo základem jeho budoucnosti, ochranou jeho bratra, toho ubohého neduživce, kterému jest přece dobře a mílo na světě.

A říkává si, že to byla matčina jehla, která jej samého učila píti, pokore, která mu byla podporou. A vděčně líbává tu ruku, která jehlou dovedla čelit starostem a vydobýti obživu. —

TROJE VÁNOCE.

I.

Rychle se krátily dny, šerilo se téměř za šera do šera a jen v krátkých posledních hodinách zasvítlo slunce. Následkem toho bylo jaksi smutno v pohorském městě, kde jen na náměstí a několika málo ulicích byly výstavnější domy. Menší domky a chaloupky roztroušeny byly za bývalými branami, kolem starého zámku, který byl zpola zříceninou, zpola udržován k obývání pro pensisty.

Kde v létě zeleň zahrad a lučin se smála až k lesům, kam oko dohlédlo, nyní prostíral se pokrov sněhový, v těch šerých dnech tak smutný. Bylo skoro smutno i v domech a chaloupkách, jako by to šero vnikalo do všech myslí. Nebylo divu.

Bylo to v počátku druhé polovice uplynulého století, v pátém jeho desetiletí, bylo to v čas italské a sardinské války. Stíny hrůz válečných byly během roku zalehly do všech končin říše, mnoho rodin oplakávalo syny a bratry, buď zahynulé anebo zmračené anebo s úzkostí na dlouho pohřešované.

A s válkou a po ní dostavila se hrůza nová. Byla to cholera, vyžádavši si četných obětí. Kdo netruchlil o někomu z nejbližších příbuzných, nesl žal se sousedy a přáteli. Bylo smutno, velmi smutno. K tomu panovala drahota a starší lidé poukazovali, tot' že jsou metly Boží, metly trestající ruky Páně: "Hlad, mor a válka."

Sklíčenost zmocnila se všech myslí a teprve, když s nastalou zimou zlá nemoc vymizela, počali se lidé trochu utěšovat. Sousedé docházeli zase na

vzájem na besedy, děvčata scházela se na přástky i k šití dohromady a jak se počínaly nastalým adventem děti těšiti na jesličky a koledu, tak se těšili i dospělí na lepší časy. I drahota polevila, že ustala válka a dodavatelé byli nuceni zásoby přepouštětí širšímu obecenstvu v drobném prodeji. Formaně jezдили se zbožím, kupci nakupovali zásob a vše ožívalo.

"S jarem, s jarem bude lépe," slibovali si lidé a těšili se, že od vánoc, až nastane ta novoroční světlost, nastanou lepší časy.

Bylo v městě našem kolik mladých párků, očekávajících pobídku k založení nové domácnosti. V těch zlých časech nepomýšlelo se na svatby, ostýchali se mladí lidé mluvití oláске, skrývali se s tím, že mají se rádi; očekávali v toužném dychtění, až přijde čas k lepším vyhlídkám do budoucna.

Máme dnes první neděli adventní a kostel, náš starý, krásný kostel, v baroku, s obrazy zatemněnými v rámech ze začernalých zlatých lišten, podivuhodných vzorů, že vypadala řezba a složení lišten jako krajkové, jest plný lidu. Pro posilu, pro potěchu jdou si lidé do kostela.

Mohutný zvuk varhan rozléhá se o velkého kůru, hlaholí odrážej se o klenbu, zdobenou krásnými štuky: palmové věncové proplétá se mezi obláčky, v kterých se skrývají a vynikají buclatá tílka andílků. Tu a tam mezi věncovím vykukují jenom hlavičky s křídélky, jako by palmy se rozvíly v květy. Se zvuky varhan mísí se lidské hlasy.

Zpívá se na velké kruchtě, kde stojí zpěváci a zpěvačky před pulty s notami a zpívá se také na kůru bratřiny literácké, kde "páni bratři" literáci mají před sebou veliké, v kůži vázané kancionály s mosaznými sponami a řemínky k uzavření.

Loď chrámová jest plna lidu vesnického, hlavně ženských z přífařených dědin; mužští obsadili postranní kruchtty, v stolicích usedly ženské starší, děvčata a mladíci stojí po starodávnu: na levé straně dívky, na pravé hoši.

Přífařené dědiny mají každá své místo a hledí si je udržeti. Jen provdávali se dívka přes pole, zamění místo a i pak ráda jde někdy na "domáci," aby se tam se známými sešla.

Že pokukují děvčata na hochy a naopak, není a nepokládá se ani v kostele za hřích. Kdyby někdo ze starších těm mladým domlouval, našli by lehece výmluvu. Děvčata by řekla, že se za kamarády modlí a hoši by se vymluvili, že pohlížíjí, jak jsou děvčata pobožná. Tak asi jak by se ti staří byli před lety sami vymluvili.

Podíváme se na velkou kruchtu. — Tam sedí u varhan pan ředitel školy, vážný, bělovlasý stařeček, pozoruje v zrcadle nad klávesami šikmo zavěšeném úkony u hlavního oltáře, aby věděl, jak má řídit hudbu. Mladší dva učitelové pohybují se čile mezi hudebníky a zpěváky, rozdávají party, upozorňují, napomínají, zpívají s nimi, chápou se houslí, určují takt klarinetům a trumpetám.

Hudebníky jsou skoro vesměs mladší sousedé, řemeslníci, jež nejdou hráti na kruchtu za plat, ale z ochoty, z úcty ke chrámu. Plat přijmou pouze za hudbu na pohřbech a tanečních zábavách. Při zpěvu jsou rovněž měšťané, měšťanství synkové a dcerky.

Přichází v pořadu mše Benedictus. Tu má zpívatí sólo sličná, mladá dívka. Stojí při sopranu dívky tři, při altu dvě a právě jedné z altistek podává mladší učitel partesy.

"Tedy budeme spolu, panno Poldínko. Oni budou zpívat a já hrát na housle k varhanám," promlouvá k dívce mladý muž, ač tato o tom ví déle než týden. Ale učitelovi jest mílo, že může k sličné dívce promluvit.

Pan ředitel preluduje na varhanách, učitel připojí se houslemi, čistý zvuk jejich nese se ke klenbě a k tomu se připojuje měkký dívčí hlas.

"Benedictus Domini," jasně a přesně vyslovuje dívka latinská slova, zpěv její pojí se se zvukem houslí a hlubokými tóny varhan. Lidé z dola ohlížíjí se na kruchtu a kývají pochvalně.

Dole v stolicích tak zvaných "radních", kde sedají zástupcové města, stírá si slzy starší paní. Naproti v stolicích "panských", kde sedají vrchnostenské úředníky, a nejsou-li tyto přítomni, pensisté ze zámku, vztyčují hrde kloboukem s pery pokrytou hlavu paní méně starší. Jest to vdova po knížecím důchodním, která tu žije na pensii; zpěvačka na kruchtě, Poldínka, jest její dcera. Paní důchodňová jest hrda

na pěkný hlas i na slícnost svojí dcery a každá její myšlenka obírá se jenom ní a její budoucností.

Že spojuje s budoucností dcery budoucnost svoji, se paní důchodňová sice nikomu nepřiznala, než lidé to přece uhádli. Věděloť se, jaká jest u důchodních malá pense a skrovná domácnost i že paní důchodňová s provdáním dcery počítá teprve na blahobyť, bud' zetěm jí poskytnutý útluk pro čas života či na hojnou podporu. A proto hleděla paní důchodňová, aby Poldinka přišla co možno nejvíce mezi lidi, aby ji seznali a obdivovali. Čítala na "partii" se slícnou dcerou. Arcit' "partii" za nynějších neblahých časů nebylo mnoho na snadě.

Úředníci vrchnostenská po zrušení roboty nebyli již tak neomezenými pány, jako bývali a nemusíce hledati protekce vyšších úředníků, ženili se raději se zámožnými měšťanskými dcerami než s dcerami úředníků. V těch kruzích tedy pro Poldinku ženich nebyl a paní důchodňové bylo z toho až úzko, pomyslí-li, že bude musit dát dceru nejspíše obyčejnému měšťanu neb dokonce řemeslníku.

Ale blahobyť byl přednější. A tak hleděla paní důchodňová dceru zaopatřit co nejdříve. Bývalot' jí trapno, když počítala peníze na groše, když od počítávala kávu na zrnka a cukr na kousky, když byla nucena vymlouvat se na slabý žaludek, že nesnese masa. Nejtrapnější již však bylo, když docházela a chátala paráda a vtírala se myšlenka, jak bude dále. Tak uvažovala matka; však Poldinka nepřipouštěla si takových starostí. Věděla sice, že musí se provdáním zaopatřit, však v hezké svojí hlavince chovala přesvědčení, že zaopatří se také z lásky.

O lásku nebylo a není mezi mládeží nikdy nouze, ta přijde s květem jara i žárem léta, ba odolá i chladu podzimnímu i mrazu zimy. A Poldince smála se láska vsťíc z kolikerych očí.

Syn té starší paní, která sedíc v "radních" stolicích utírala si při zpěvu Poldinčině oči, byl jedním z těch, již se zakousali na Poldinku jako na obracek na oltáři. A matka jeho slzela při pomýšlení, že nebude moci synovi vyplniti přání jeho srdce.

Byli Ambrožovi bohatá soukenická rodina, však bylo více dětí; tři dcery

byly již provdané rovněž za soukeníky, a těm měl bratr doplatit věno, až se ožení — a tudíž nemohl pomýšleti na dívku bez věna, úřednickou, neznalou práce při řemesle a k práci domácí nevychovanou. Mladý Ambrož svěřil se s láskou svou matce a ta zrazovala, představovala, že nehodí se pro něho, k nim do řemeslnické rodiny ta panna s jemnými rukama, hrající na kytaru, vyšívající perličkami, znalá leda v přípravě lahůdek, jaké se pro měšťanský dům ani nehodí. Otec nevěděl prozatím ničeho.

Mladý Ambrož byl také na kruchtě, zpíval ve sboru a pohlížel toužebně k Poldince, kolem které se točil mladší učitel. Ten také hleděl na Poldinku jinak než na ostatní dívky ve městě, ač si netajil, že by si ta úřednická dceruška stěžila vzala učitele, kteří tehdy ještě dosti trapně živobytí vytloukali.

Paní důchodňové neušlo, že paní Ambrožová slzí. Usmála se trochu uštěpačně a pohlédla se, kde kdo ještě dcerinu zpěvu naslouchá. A záře spokojenosti zasvitla jí v očích.

Tam v "radních" stolicích seděl starší, obtloustlý pán, v drahém kožichu, maje před sebou na lavici kožešinovou čepici. Držel v ruce modlicí knihu vázanou v červeném safiánu se stříbrnou sponou. Na lavici byl postaven tlustý voskový sloupek, při jehož světle se městský pan syndikus modlil, pokud jej z modlitby nevyrušil příjemný Poldinčin zpěv. Ohlížel se na kruchtu pan syndikus a posunoval zlatem vroubené brejle.

"To by bylo něco," pomyslí si paní důchodňová a představila si páně syndikův dům na náměstí s velkou zahradou a dlouhý pruh polí za domem s loukou a rybníkem. Byl pan syndikus sice již po druhé vdovcem, hospodařil se sestrou, starou pannou, vědělo se však, že se ani třetí ženitby nezříká. Paní důchodňová zabrala se tak do příjemných myšlenek, že byla by málem zapomněla při posledním evangeliu povstat a v rychlosti s velkým šustěním šatů to napravila.

Vycházejíc z kostela jako náhodou se připlétla k panu syndikovi, odvětila vlídně na jeho pozdrav a začala hovor o počasí. Pak se ptala na zdraví, těž na zdraví panny sestry a šla podle pana syndika už na náměstí.

Tu jako by se vzpamatovala, řekla, že musí počkat, ohlédnout se po dceři a poroučela se. Ovšem pan syndikus nesměl býti nezdvořilým a musil jemnostpaní doprovoditi zpět ke kostelu. Zde stála již Poldinka a ohlížela se po matce. Mladší učitel Jaroš a mladý mistr Ambrož ji tovaryšili.

"Poldí!" zvolala paní důchodňová a Poldinka z toho oslovení seznala, že má matka něco zvláštního. Spěchala k ní, rozloučivši se se svými průvodci vlídným úsměvem. Pan syndikus ukláněl se "panně slečně", jak úřednickou dcerku oslovil, a Poldinka tázala se pana syndika na "vynacházení se."

"Jako vdovec, panno slečno, jako vdovec. To vědí, opuštěný vdovec. Ta cholera, ta zlá nemoc. A doma mnoho starostí. Panna sestra je stará, churavá, člověka neobslouží, sama obsluhy potřebuje. A v domě pusto, žádný se na vdovce neusměje," naříkal pan syndikus.

"To záleží jenom na vzácném pánovi, aby se někdo usmíval, někdo jej obsluhoval a se staral," podotkla paní důchodňová.

"No, uvidíme, uvidíme," zaujal se pan syndikus. "Až tak ty smutky trochu přejdou."

Paní důchodňová vykročila a brala se k zámku, jakoby nic pana syndika do řeči zaplétajíc. Mimoděk šel s nimi, hovořil více s paní než s Poldinkou, která se několikráte ohlédla dozadu, kde v šedém plášti s červenou podšívkou šel směrem k zámku učitel Jaroš.

Pan syndikus postál s dámami ještě na zámeckém nádvoří a ubíraje se domů, sám se podívil, že si ještě tak jaksi nevšimnul té hezounké panny a té ještě také pěkné její maminky.

II.

Poldinka chodila přes den na cvičení v chrámovém zpěvu do školy a to vždy večer, když měli i ostatní zpěváci a zpěvačky pokdy.

Chodila ráda. Ráda zpívala a ráda se pobavila. A pak ji těšilo, že ji městští synkové a dcery rádi mezi sebou vidají. Nebyla panna Poldinka tak pyšnou, jak ji matka míti chtěla, a ráda se družila s děvčaty i mladíky. Jen přísným zákazem matky zdržována nevykala si Poldinka s městskými děvčaty, vzdor matčinu upozornění však

nenadhodila městským synkům, že se jí má říkati: slečno neb aspoň: panno slečno, že jest dcerkou po úředníku. —

Bylo v pátek před druhou nedělí adventní, kdy bylo opět cvičení ve škole. Sněhu leželo vysoko, byla sanice a měšťané vypravovali si, že bude možno jezdit slitáží. Bývalo v zimě v neděli veselo; kde měli koně, vyjížděli z města ven, objížděli oklikami město několikrát a cinkot rolníček a praskání bičů rozléhalo se v úkol. Ode dávna vyprošovali si měšťtí synové panny k těmto vyjížděním a tajně touhy, obavy a žárlení rozechvívaly mnohé dívčí srdéčko po celý týden a po neděli znova.

Letos v tom smutném čase jaksi nikdo nezačínal s obvyklou zábovau, takový ostych jako by trval po celém městě; však starší měšťané usoudili, že se musí trochu té veselé nálady přivolat, aby se mladí lidé mohli bavit.

Synkové měšťtí slyšíce od otcův, že začne v neděli slitáží, byli s tím jak náleží spokojeni. Již usuzovali mezi sebou, který kterého, kde nebylo konů, vezme k sobě a o které panny si půjdou požádat.

U Ambrožů měli také koně a mladý Ambrož arciť v první řadě pomýšlel na Poldinku. Že musí také vyzvat některou ze svých sestřenic, to arci věděl, ale že Poldinka jistě uhodne, že platí pozvání především jí, tomu se již předešlel. Na kamaráda se dlouho nerozmýšlel. Byl zadobře s učitelem Jarošem a vyzval ho, aby mu soudružil.

Že by Jaroš také na Poldinku pomýšlel, to Ambrožovi nenapadlo, byl by mu takový podučitel připadal příliš nepatrným co soupeř. A pak láska jest sobeckou, a věděl-li Ambrož od matky, že Poldinka pro něho není, tu nenapadlo mu, že mohla by býti pro jiného.

Doufal, že přemůže odpor rodičů, že milená dívka se přizpůsobí řemeslu a měšťanské domácnosti. Otce se arciť bál, bylť velice přísný, jako byli otcové ve všech rodinách. Všude se vůli hlavy rodiny podrobovali; ve všem svrchovanost její uznávali. A panímámy, matičky upřímné, ty jenom omlouvaly a smířovaly, zastávaly děti a skrývaly jejich poklesky před otcem.

Starý Ambrož byl z těch nejpřísnějších otců, již dovedli dospělé děti uho-

dit jako malé a znal se hněvat s přísností neoblemnou. Však darmo ta jeho dobrá žena nebyla předčasně zestárlou. V těch jejích vráskách vyryta byla tolikráte bolest života, tolikráte tiché utrpení, že kdo by byl vše znal, nebyl by se divil, že paní Ambrožová nepřeje si pro sebe již ničeho na světě, pro svoje děti pak jenom toho klidu, kterého sama neměla.

Měla dcery provdány za muže příčinlivé a co do domácího pokoje si také nenařikaly. Jsouce zvyklé dle matky mužům bez námitek ve všem vyhovět, vždy poslechnout, do úmoru pracovat, neměly zřejmých útrap a těšily se s dětmi.

Jen ten syn jí dělal takových starostí. Bála se, jak to bude, až ohlásí otci, že by se chtěl ženit s tou "úřednickou," s Poldinkou. Věděla, že ona bude mít nejhůře. Od muže výčitky, od syna předhůzky. Syn jí předhodí, že nedbá o jeho štěstí, manžel zase vyčte, že syna rozmazlila, takže troufá si mít vlastní vůli.

Na to vše nemyslel mladý Ambrož, chystaje se na slitáží. Zítra, v sobotu nebyla zkouška ve škole, bylť v sobotu v domácnostech více úklidu, nebylo ve zvyku, aby se v svatvečer nedělní chodilo na besedy. Myli se obyčejně lidé důkladně místo neděle, aby nebylo v neděli zbytečného poklizení, chystalo se prádlo k převlékání, snášelo se na nedělní oběd a krom pantátů do hospody nikdo z domu neodcházel. Proto už dnes v pátek mladí měšťané, kteří přišli do školy na zkoušku, zamlouvali si dívky na nedělní slitáží.

Panna Poldinka radostí se začervenalala, když jí Ambrož vyzval. A hned pověděla, že se těší, že nejela slitáží již kolik let, ještě co holčička. Od otcovy smrti bydlely skoro rok v zámku, — kde zemřel, nyní pak po tři roky zde, a to jí nikdo nesvezl. Těšila se celou radostí svého mládí.

"Pojede s námi Lizi Binkova a podučitel Jaroš," sděloval Ambrož. Poldinka kývala lhostejně hlavou a znovu řekla, jak se těší.

"Kdy mám přijít jich vyprosit od jemnostpanímámy, panno Poldinko? Hned dopoledne, nebo až pro nich příjedu?" tážal se Ambrož.

"To snad až přijedou, já řeknu do-

poledne mutrli sama," mínila dívka.

"Dovolí jich jemnostpa — mutrle?" tážal se mladý muž.

"To by bylo! Tak je mutrli líto, že ničehož nic neužiju," usmála se Poldinka.

Zpěv šel dnes velice dobře, ač pan ředitel školy, starý pan regenschori — jak se mu raději říkalo, několikrát mladé pány okřiknul. Mělit' mezi sebou pořád nějaké šuskání. A když se vyšlo ven, pověděli. Vzali s sebou z domova samotičky, které nechali na dvoře školy, a nyní vyzývali panny, aby se šly svěřt. S kopečka dolů, jako za dne kluci.

Panny nedaly se dlouho pobízeti k této zábavě, ač se některá rozpačovala, že si sukně urousá a pak doma vaděna bude. Než věděly, že matky ve vzpomnění, že bývaly také takové, již něco prominou, a tak se šlo s veselou na kopeček k zámku, odkud se dalo sjet hezky daleko po silnici do hladka uježděné.

Smích, chechtání, výkřiky zavzněly, co se rozsedaly párky mladých lidí na samotičky; na které větší sedli dva mládici třeba s třemi dívkami.

Na povel: "Alou!" rozjely se sáňky s kopečka dolů, jen to svištělo. — Mladíci řídili pevnou rukou sáňky, od rážejíce se nohama a smích zavzníval za jízdy i dole při zastávce. Pak se trochu všichni pachtili při vracení se na kluzké cestě nahoru. Sklouzali, padali, jeden se chytať druhého a smáli se tomu do syta.

Mladý Ambrož měl menší samotičky, dobře okované. Používali jich doma v zimě k vození barev i jiného zboží od kupce, v létě to nosily děvečky v nůších.

Bylo na těch samotičkách místa jen pro dva a jak mladý muž usedl, vezma před sebe rozveselenou Poldinku, — tu bylo mu tak blaze, tak teplo a milo, že by byl i to uvěřil, že zasněžené stromy v zámeckých zahradách jsou obsypány jarními květy.

Bilo na věži devět hodin a mladí lidé se upomenuli, že musí domů. Býti déle venku bylo v malém městě pokládáno za neslušné. Tudíž se rychle rozloučili a rozešli.

Ambrož dal Poldince dobrou noc, táhl sáňky domů a Poldinka spěchala vysokou, klenutou branou na zámecké

nádvoří, kde měla paní důchodňová na křídle dobře zachovaném byt o dvou pokojích s kuchyní. Paní důchodňová již asi ulehla, nesvítala, musela ze skrovné peníčky co možno šetřit.

Poldince v zápětí spěchal podučitel Jaroš. Nemusel se přidržeti společnosti, s kterou byl sáňkoval, i pospíšil za dívkou. Několika rychlými kroky ji dohonil na tom ztichlém, rozlehlém nádvoří zámeckém, kde stála v středu kamenná kašna, na zimou chráněná dřevěným pažením a obložená mechem, a by voda nezamrzala.

"Panno Poldinko!" zašeptal Jaroš.

"Co má být, pane učiteli? Myslejí, že se bojím? Já tu znám každý koutek a nebojím se ani bílé paní ani železných rytířů," smála se Poldinka.

Kráčela pějíčkou ve sněhu vyšlapanou od kašny ke křídlu, tak úzkou, že, chtěl-li podučitel jít vedle ní, musel stoupati sněhem. Nic si z toho nedělal, v blízkosti rozmlilé dívky bylo mu spíše teplo, než aby jej záblo.

"Já jsem se jich chtěl zeptat, panno Poldinko," šeptal Jaroš, nakláníje se k dívce. "Vědí, jako jestli jich to nemrzí, že mám pozejtří jet s sebou na tu šlitáž s Ambrožem?" Zajíkal se pan podučitel jako jeho žáci, neuměli-li násobilku a viděli jej pohrávati rákoskou.

"Co by mne to mrzelo? Když to nebude jich mrzet anebo Lizinku Binkovou, tak mě to mrzet nebude," odpovídala dívka v duchu zdvořilosti oné doby.

"Ale jestli jich jich to bude také trochu těšit, panno Polinko, to bych rád věděl," šeptal Jaroš.

"O, ano, moc se těším," řekla Poldinka. Myslela však při tom na sanici, na svezení, na uniknutí z přísného dozoru matčina.

Byli již u dveří křídla, kudy se vcházelo k bytu důchodňových. Poldinka ohlédla se po tmavých oknech matčiných i po osvětlených v sousedstvu a zašeptala rychle: "Dobrou noc vinšuji", i vběhla do stavení.

"Ponižený služebník, poručím se pěkně," volal za ní podučitel a odcházel.

Poldinka vešla do bytu. "Dlouho nejde," zavolala na ni matka z postele.

"Nehněvají se, mutrle, trochu jsme se zdrželi," omlouvala se Poldinka, —

rychle se svlékajíc. Nedbala rozžehnout, aby matka nepostřehla, jak je zahřátá pachtěním se do kopce i uzarděla od mrazu.

"Neškodí, jen kdyby z toho něco bylo. Koukala jsem ven, je dost světlo, — kdo to s ní šel, Poldi?" — tázala se matka.

"Pan podučitel Jaroš, mutrle," Poldinka přiblížila se k matčině posteli, políbila jí ruku a vkouzla do svojí, na druhé straně stojící postele.

"Ten! No musí být zdvořilým, arciť pro takového rytíře z pohádky je to vyznamenání a čest, když s ním mluvívá úřednická dcera. Ale nezačínala si nic, Poldi, aby nebyl ten kantůrek dotíravým, ví, co jí vždy říkám"; paní důchodňová se chtělo patrně víc do hovoru než do spaní.

"Já se modlím, mutrle," řekla rychle Poldinka. Za chvíli pak dávala ještě slovy matce dobrou noc.

"No, nespala ještě, at' raději ráno děle přiležíme a nemusíme topit", — vyzývala paní důchodňová dceru. "Nic neslyšela nového? Bude-li již trochu veseleji v městě."

"O, ano mutrle, v neděli bude šlitáž. Dnes říkali páni pannám ve škole. Já mám jet s mladým panem Ambrožem a pojede s sebou jeho sestřenice Lizinka Binková a ještě někdo;" dobře, že bylo tma, Poldinka se červenala při této řeči jen což. Věděla, že by zmínka o učiteli vynesla jí dlouhé matčino kázání.

"Hm, ten soukeník. A má on korbu? A přece koně, na kterých není moc znát, že také orají? A postroje trochu lepší?"

"O, ano, mutrle. Povídaly panny, že mají u Ambrožů korbu s polštáři potaženými červeným sukem, doma udělaným a postroje samý hrkálek. A pan Ambrož řekl, že vezme do korby velký kožík."

"Nu, tak si jela, nepřijde-li nic do toho. Ale slyšela, Poldi, pozor! Ví, on ten soukeníkovice je hezký hoch, ale to by přece pro ni nebylo: k řemeslu a k tomu polaření. A aby si ji muž jenom do pokoje posadil, to by nemohla čekat. Takoví lidé jen a jenom pracovat, shánět peníze, ale užít je neumějí. Takhle kdyby se šiklo něco lepšího, at' si při hospodářství, ale kde nemá paní s tím co dělat, kde vaří pro

dělníky šafářka anebo jsou pod deputát. Říkal mi pan syndikus, on že má tři páry těch deputátníků v chalupě u rybníka, ti obstarávají všechno, — a když se pro ně vaří, vaří šafářka, co obstarává při domě zahradu. Ta jeho panna sestra jen poroučí a ještě fňuká, no, stará panna a — ale Poldi — ona si již spí." —

Poldinka spala skutečně. Usnula zdravým snem mládí, opomenouc mutrli poděkovati za dovolení k šlitáži, jak by měla učiniti dle domácího jich řádu.

(Pokračování.)

KOUPELE OČÍ.

Pravidelné koupele očí působí velmi příznivě na zrak, zvyšují jeho výkonnost, zamezují únavu a bolest očí a chrání před tvořením se ječných zrn. Každým způsobem jsou koupele zdravých očí právě tak příznivé pro oči, jako koupání celého těla pro celkový zdravotní stav.

Koupele očí běrou se následujícím způsobem:

Do čisté vody v umývadle ponoří se obličej, oči se pootevrou a na všechny strany se jimi pohybuje tak dlouho, dokud stačí dech. To se opakuje dvakrát. Voda se vezme odražená, která stojí do rána v pokoji, asi 16—20 stupňů Celsia teplá. Není ale nutno ji ohřívati, když si člověk zvykne, nemusí se teplota tak úzkostlivě měřiti.

Je skutečně škoda, že právě očím, které jsou zajisté důležitým orgánem, věnuje se tak málo pozornosti. Rodiče měli by děti učiti zároveň s mytím obličejů a zubů vykoupati i oči. Kdo to jednou zkusí a sobě zvykne, nemůže toho více postrádat.

V papírnickém obchodě.

"Prosila bych péro." — "Tady je, slečno, velmi jemný druh." — "To ne, jenom ne nic jemného! Já chci psát svému Franckovi, kterého jsem včera přistihla s jinou!"

* * *

Rozdíl v brožkách.

"Čím překvapil Ježíšek o Štědrém večeru tvoji maminku, Venoušku?" — "Brožkou." — "Aj, hled' me. A zlatou broží?" — "Živou." — "Jak?" — "No, přijela nám přes svátky na krk teta Brožová z Outěšic."

DOPISY.

ALPENA, MICH.—Čtená redakce a drazí čtenáři "Č. Ženy"! Přeji všem vše dobré v novém roce. Farmářům hojnost Božího požehnání a panu H. Dostálovi brzké uzdravení a šťastný návrat ku svým drahým. Kalendář "Hlas" jsem v pořádku dostala a milou zábavu jsem měla celý týden po večerách a teď do něho zaznamenávám všechny naše události. A víte, jaké? Kolik dostanu vajec a másla každý měsíc. Ale letos začala moc brzy zima a drží se, tak ta vajíčka snadno spočítám. Mám slíbenou novou odběratelku, jen čekám, kdy dostanu peníze. Jedna čtenářka v létě prosila o třenou bábovku, ale žádná se dosud nenabídla. Teď mám trochu času, tak chci posloužit.

Dělávám piškotou bábovku. Utřu dobré čtvrt' libry másla, pět žloutků a pět lžic cukru, z bílků ušlehám tuhý sníh, do kterého přidám kávovou lžičku cukru, aby byl tuhý. Do sítky na mouku dám šest vrchovatých lžic mouky a kávovou lžičku prášku do těsta a dvakrát to proseji, a zlehka zároveň se sněhem vše smíchám dohromady. Dám do vymazané a moukou posypané formy, urovnám do vyhráté trouby, zvolna upeču. Smí se dát jen asi tři čtvrti formy, aby nepřetekla. Za čtvrt' hodiny je upečená. To záleží na kuchařce, jak si troubu umí připravit. Když je upečená, může se nechat aspoň deset minut stát, než se vyklopí zlehka na talíř a posype práškovým cukrem. Je velmi chutná a lehoučká. Když ji chci dát presentem, tak na dlouhé nudle nakrájím oloupané mandle a formu, když je moukou vysypala, vyložím mandle do každého vroubku. Když se vyklopí, vypadá hezky. Když peč

podle českých receptů, věz, že jedna americká libra má 40 deka, tak se to dá dobře rozpočítat, a kvart je o koflík míň než litr.

Novinky u nás žádné nejsou; jsme na konci cesty, tak se ničeho nedovíme. Je masopust, ale hudbu a tanec jsme ještě letos neviděli. — A co Vy, paní švakrová, jak se tam vytáčíte ve staré vlasti? Ty Vaše prázdniny se prodloužily. Nezapomeňte na Prahu a pozdravujte ji od nás. — Paní Dušková, proč nepíšete? Asi je moc pilno, když tam máte návštěvu. — Srdečný pozdrav pí. Hájkové a všem přátelům. Pane Procházkó, těší nás, že jste sešity i dopis dostal a díky za milý dopis. Nejvíce si na Vás vzpomínám, když si spravuji střevíce. Kdybyste byl blíž. Pana Sklenáře srdečně zdravím a často si vzpomínám na ty dobré šperky, co jsem v Bystřici od nich dostala. Vždycky, když dělám jitrnice, tak si na Vás vzpomínám, že bych Vám to ráda oplatila. Paní Čejková, přijměte pozdrav, a slečno R. Zlámalová, Vás zdravím i Mařku a Filušku. Napište mně někdy co stále děláte. Se srdečným pozdravem na celý personál "Č. Ženy" a čtenáře

Josefa Hubel.

CHICAGO, ILL., 15. února 1927. Čtená redakce "Č. Ž."! Tak jsem Vám, rozmilé čtenářky, chtěla v předešlém dopisu něco pěkného říci a pak jsem si to nechala pro sebe, ale dnes to milým čtenářkám sdělím. Věc týká se mé jednatelské cesty. Chodíme dvě. Moje přítelkyně neřeknou ani slovo cestou a já zas tuze ráda pozoruji lid, jak spěchá za prací a svým povoláním a tím jest i jednatelství. Práci tuto konám se svou přítelkyní od roku 1912. Práce tato, ač pomalu, přece se daří a čím dál tím více jsou milé čtenářky do té mé přítelkyně zamilovány. Nemohu bítí žárlika, neb mám ji i milé čtenářky ráda a to usnadňuje naše někdy dost obtížné cesty. A proto prosím o další milé a věrné přátelství pro naši "Č. Ženu", bychom mohly spolu, pokud mi Bůh zdraví dopřeje, konati své jednatelské cesty. A tu dovolím si, milé odběratelky napomenouti, by nezapomínaly předplatné na "Č. Ženu",

pokud osoba ta není oznámena vydavatelstvu "Č. Ženy" a "Hlasu", a žádný tedy bez pravého oznámení nemá práva kollektovat peníze aneb dosvědčovat, že se dělí o odběratele s druhými jednateli. Tato věc se stala mně a já osobně člověka toho neznám; záležitost tuto ohlásila jsem ct. vydavatelstvu. A dále dovolím si říci: Kdo chce se věnovati jednatelství "Č. Ženy" a "Hlasu", necht' tedy hledí si získati odběratele nové! Pole pro práci tu jest velké, což by pomohlo k velkému rozšíření našich časopisů "Hlasu" a "Č. Ženy". Tyto těžké začátky prošli naši horliví a správně oznámení jednatelé aneb jednatelky.

Stále ještě se dějí přihlášky o kalendář "Hlas", který se všem milým čtenářkám velice zamlouvá, a to jim ještě nestačí, nesmí scházet kalendáře z Čech. A pak povídky oznámené v "Hlasu" a "Č. Ženě" jdou též rychle na odbyt. Musím tedy činit stále objednávky, ale je to mojí radostí, mohu-li horlivým čtenářkám vyhovět a pak ct. vydavatelstvu zasílat často větší obnos peněz.

Mnoho dotazů se mi od ct. čtenářek dostává, jak že se daří našemu velezasloužilému redaktoru "Hlasu" a "Č. Ženy" panu Hynku Dostálovi, zda se již poněkud pozdravuje. Na tuto zprávu s toužebností čeká tisíce čtenářů "Hlasu" i "Č. Ženu" a přeji svému velkému příteli, by jej dobrý Bůh uzdravil.

Vzpomínám, jak asi se daří naší milé a horlivé čtenářce "Č. Ženy" pí. J. Pípalové z Clifton Park ave. v Chicagu, která přišla k vážnému poranění. Při přecházení ulice byla zasažena autotruckem. Pacientka nalézá se v nejlepším lékařském ošetření, jakož i péči svých hodných dcer. Ct. rodině přeji, by se jim dobrá matinka brzo pozdravila.

Jak snadno se může splnit touha. Tuhle nedávno poukázala mi na dopis z Bronx, N. Y. Týž uveřejněn byl v "Č. Ženě" 20. října 1926. Pí. Anna Stachová, naše dlouholetá horlivá čtenářka "Č. Ž.", když dopis přečetla, povídá: "To jsou naši známí a krajaní, jimž bylo líto, jak v "Č. Ženě" píší, že jim nebylo dopřáno se s vel. p. Komrskou, když

se nalézal v New Yorku, sejiti. Jest náš blízký krajan. Přijde-li "Č. Ž." též do Horažďovic, necht' přijme dp. Komrská srdečný pozdrav od rodiny Peškové z New Yorku. To vše vyřídila paní Anna Stachová z čísla 2827 So. Hamlin ave., neb táž jest rodnou sestrou dp. Komrsky a bude jí to velice milé, když se uvedení krajané z Bronx, N. Y., s dopisem přihlásí na adresu: 2827 So. Hamlin ave., Chicago, Ill.

Pí. Františka Šimonová s dcerami z čísla 2717 Avers ave. navštívila po 13 letech svoji starou vlast, kde se jí líbilo. Navštívila Stojanov na Velehradě a jiná místa. Po 4 pak měsících vrátila se šťastně domů, kde ji již toužebně čekal dobrý manžel. Obě cesty měla pí. Šimonová velice příjemné.

Když se tak sejde několik dobrých přítelkyň, a pochutnávají si na dobrém obědě a zvláště pak na kafičku a k němu jsme přikusovaly to, co naše maminky doma rády pekly, to jest vdolečky, na nich švestková povidla a ještě šlehanou smetanu, to se milé čtenářky neptejte, jak se nám to pak kolem stolu pěkně povídá; až radost poslouchat. Na příklad jak hostitelka vypravuje o pečení její prvních vdolečků. Bylo jí tehdy necelých dvacet let, tou dobou byla návštěvou v Čechách u tety, která měla z neteře, roztomilé Rézinky, velkou radost, až by ji snad byla rozmazlila. Rézinka zatoužila po druhé tetě. Tam bylo větší hospodářství. — Přišla tedy neteř tetě vhod, bylo to v čas žní. Aby Rézinka nezahálela, dala jí teta práci v kuchyni, aby uvařila a zadělala na vdolky. Nic se toho neboj, to všechno dovedeš!, pravila teta a odešla za jinou prací, nechavši neteř ve velkých rozpacích, div že se nedala do pláče, vidouc před sebou tak velké hrnce a tu mísu na zadělávání. Chodila při zadělávání kolem ní, pokřižovala se a dala se do práce, navařila omáčky i bramborů tak jak jí maminka naučila, těsto zkynulo. Prohlédla pec a sázela do ní vdolky celá zardělá radostí, jak se jí všechno pěkně daří a oběd byl včas hotov. Dělníci přišli z pole a jak všem chutnalo! Chválili kuchařku, vdolečky pěkně namazané mizely a tu neteři

napadlo, aby aspoň dva pro tetičku zachránila. Dala je tedy stranou. — Když teta přišla, poznala, že všechno dobře dopadlo. Málo na ni zbylo i ty dva poslední vdolky pro tetu schované zmizely. Tak to dopadlo s prvními vdolečky roztomilé Rézinky. — Co říkáte paní Moravečková, mám prozradit, že to byla naše horlivá čtenářka "Č. Ženy" pí. F. Nedomová z Trumbull ave.? S upřímným pozdravem Antonie Vondráček, 1342 S. Keeler ave., jednatelka.

TABLE ROCK, NEBR.—Čtená redakce a milé čtenářky! Je to můj první dopis. Četla jsem "Českou Ženu" u vaší odběratelky paní Kolářové v Oxford Jct., Ia., když jsem byla byla na návštěvě u mojí dcery. Jeli jsme tam se synem po káře, trvalo nám to den a půl; je to 450 mil od nás. Synovi se tam moc nelíbilo, co jsme tam byli, pořád pršelo. Letos jsme tu měli u nás velké sucho, korny bylo moc málo a byla dost špatná. Zimu jsme zde letos měli mírnou, snih skoro žádný, víc větry a sucho. Tak nám zas nastává jaro a nám farmářákům hodně práce: sázet do zahrádky a nasazovat slepice. Nevím, jak mně ta práce půjde od ruky, cítím se už staří. Posílám si 15 centů na kalendář "Hlas". S přátelským pozdravem na ct. redakci, též všechny čtenáře a čtenářky, znamenám se s úctou Mrs. James Sibl.

BRUNO, NEBR.—Pochválen buď Pán Ježíš Kristus! Čtená redakce! Prosím, byste uveřejnili v "České Ženě": Tímto plním slib učiněný Nejvyššímu Srdci Pána Ježíše, Panně Marii a sv. Josefu za vyslyšení mé prosby. Čtenářka "Č. Ženy".

ZE KDYNĚ U DOMAŽLIV. ČESKOSLOVNSKO.—Neblahé stáří. Sedávala na studeném kameni u cesty ke kostelu, v ruce držela růženec a okoralé, povadlé rty odříkávaly modlitbu. Tu a tam hodil někdo z kolemjdoucích drobný peníz do klína stařenčina, za to vyprovodila babička každého dárce srdečným zaplat' Pán Bůh.

Tak sedávala celé léto i podzim. Nová zima naklonila bílou stařeni-

nu hlavu ještě hlouběji k zemi, zdála se zas o kousek menší, ruce, v nichž držela pokřivenou hůl, sesýchaly, třáslly se a z hlubokých očí jejích četly jste strach. Strach před zímou, před hladem i před tím, kde asi bude spávat v těch dlouhých, smutných nocích? Celý život pracovala, posluhovala, prala a ted', kdy už nemůže sedávat v neděli a ve svátek u cesty a prosí. Měla nějakou korunkou ušetřenou, to ale ve válce spotřebovala. Kolik je takových ubohých starých lidí, kteří nemají nikoho, pracovat nemohou, a denně žebrat? Vždyť i myslí, že by omrzeli... Pro takové stařenky, které nemají "kam by hlavu složily" zřizují se chorobince, asylly. Je však málo takových útulků. Ani v našem šumavském městě Kdyni nemáme postaráno dostatečně o staré, opuštěné lidi. Že by byl takový asyl velikým dobrodiním pro celé okolí, je samozřejmé. Proto se ujal spolek katolických žen a dívek ve Kdyni té myšlenky, pořádal dětská představení divadelní, bazary, prosil, až našel tolik, že mohl koupiti pozemek pro stavbu asylu. Obrací se k Vám, milé krajaneky v dálné cizině, s úpěnlivou prosbou, nemohly-li byste i Vy tomuto dobrému účelu přispěti. Bude to asyl pro stařenky všech náboženských vyznání, vždyť dobro dělat jsme dle slov Pána Ježíše povinni lidem všem! Potěšíte se jednou až uslyšíte, kolika starým lidem poskytl asyl ochranu a že Jste také pomohly i Vy, milé krajaneky až v Americe. Vzpomene-li si některá z Vás, prosím, zašlete sebemenší příspěvek na adresu: Důst. farní úřad ve Kdyni, nebo: sl. Matylda Keilová, jednatelka dobročinného spolku ve Kdyni u Domažlic, Československo. A až v podvečer jednou ozlatí zapadající slunce Váš rodinný krb, přijměte od něho vzkazy srdečných díků všech, kterým Jste, milé krajaneky pomohly a od nichž již neuslyšíte nářku na neblahé stáří. — — — Dobročinný spolek katolických žen a dívek ve Kdyni.

DETROIT, MICH.—Milí čtenáři! P. b. P. J. K.! Tak zase po nějaké době jsem přišel na besedu mezi ty naše milé čtenářky, zvláště ty mladší. Máme přece masopust, a to přec

každý ví, zvláště slečny, co to znamená, plesy a zas plesy, pak bály a muziky, divadla a pod. A co byste tomu která řekla, že mně napadla myšlenka přímo abych tak řekl nerozumná a hodně odvážlivá, abych se oženil. Už jsem myslel, že to vyvedu, ale kde nic tu nic. První odstrašující důvod je, že zde si ty slečinky berou hezký automobil a pár tisícovek a ne hochy. Pomalu zvyknu snad té myšlenky na to ženění a do té doby si připravím ty tisíce (Všle doporučujeme! P. r.) auto a pak teprv se poohlédnu po nějaké té slečince, ale musí být 1.) tichá, ne hubatá; 2.) poctivá, ne svěťácká; 3.) pobožná, ne falešná modlitelka; 4.) čistotná, žádná špinula; f.) věrná, ne jen půl měsíce; 6.) bohatá právě nemusí být, stačí půl milionu doll. Naposled může být také pěkná či hezká, jak se říká, ne stará, také ne moc mladá. — Tak jsem zvědav, zdali při mých opravdu skromňoučkých přáních vyhledám nějakou spoluputovnici tímto slzavým údolím. Pak pozvu celou čtenářskou obec "Č. Ženy" i "Hlasu" na svatbu. S pozdravem A. V. M. Lhotcký.

OMAHA, NERB.—Čtená redakce a milé čtenářky "Č. Ženy"! Podařilo se mi získati jednu odběratelku pro "Č. Ženu" a při té příležitosti též se osměluji něco napsati. Jest to můj první dopis do veřejnosti a tudíž ani nevím, o čem bych měla psáti. Abych psala něco z naší osady, to vše napsala v předposledním čísle pí. Františka Heřmánková; ovšem, ta to umí lépe než já ubohá začátečnice. —

Loni v létě jsem byla s mojí dceřskou ve staré vlasti a krátkostí svoji cestu vypsat. Z Omahy jsme vyjeli 14. května po lodi Columbus. Cestu jsme měli pěknou bez bouří a bez nemoci. Šťastně jsme se dostali do Prahy a z Prahy pak do Golčova Jeníkova a odtamtud autem do Habrů, kde žije moje drahá matička, nyní již stařenka 70letá. Žádný na mě nečekal, přišla jsem sama neočekávána až k tomu prahu té naší malé rodné chaloupky, a tu vyšla moje matička ven. To naše shledání po 14 letech, to se nedá ani vypsat, to vše se musí prožít. Tak ji stále vidím,

Nezapomínejte chorých, neduživých kněžipensistů ve staré vlasti!

Časopisy "Hlas" a "Česká Žena" dostávají tolik žádostí o podporu od starých, nemocných i neduživých, na sebe odkázaných kněžipensistů ve starých našich vlastech, že pro nedostatečné fondy musí často prosíci odkázat na dobu pozdější.

Prosíme tedy všechny dobročinné katolické Čechy v Americe, by na ubohé žadatele nezapomínali, a zasílali jim prostřednictvím našich časopisů mešní obětiny i přímé peněžité dary. Vše, jako vždy v minulosti, bude v časopisu "Hlasu" řádně vyúčtováno.

Podarované prosíci pak prosíme, by v "Hlasu" potvrzovali příjem zaslaných peněz. Poděkovací dopisy budou ovšem ze zřejmých příčin uveřejňovány bez podpisů podarovaných.

O hojné příspěvky prosí

Vyd. a redakce "Hlasu" a "Č. Ž."

tu moji matičku drahou, hlavu bílou jako mléko, trochu ohnutá, hubená, velká, obličej plný vrásek a v ústech jediný zub. Stále slyším ta její slova, když mě uhlídala: "Dítě zlatý, ani nevíš, jakou jsi mi udělala radost, že jsi se tak obětovala a přijela se na mě ještě jednou podívat."

Ba byla to obět' velká ode mě, nechat doma děti a muže a udělat si výlet na tři měsíce. Nemohu to ani sama pochopit, jak jsem to mohla provést. To mě chytla taková touha po matec, kež kdybych byla nemohla jet, snad bych byla touhou zemřela. Nu ale nelituji toho, že jsem jela; potěšila jsem se, navštívila jsem všechny sestry, bratra, přítelkyně a známé. I na Svaté Hoře na pouti jsem byla. Tam bylo krásně a co lidu zbožného! Tisíce a tisíce, a což ty krásné mariánské písně. Radost byla je poslouchat, to člověk zapomněl i dýchat. A ta krásná kázání. Horko bylo, namačkaní jsme byli, že jsme se nemohli ani hnout, slunce do nás pražilo, ale stáli jsme několik hodin na jednom místě bez pohnutí a jen jsme poslouchali, neb to bylo něco krásného, nezapomenutelného. Opravdu jsem si přivezla krásné vzpomínky a věru, že té cesty nelituji; mám

věru nač vzpomínat. Jen když nám Bůh dal se dočkat toho radostného shledání tam za mořem a potom zase šťastného návratu sem k našim milým. Mám věru zač Bohu děkovat, neb každému to není přáno, aby se tam podíval, a se svými drahými se potěšil. Sama znám mnohé, které jen touží a vzdychají a říkají si: Ach, Bože, kéž bych já také jedenkrát se toho dočkala a mohla se na tu moji drahou vísku ještě jednou podívat. — Chtěla jsem napsat pár řádek a zatím už mám několik stránek. S přátelským pozdravem znamenám se

Antonie Bukschman.

(Srdečný dík za novou odběratelku! Na další pěkné dopisy se těšíme. Pozdrav!—P. red.!)

Dobré pro děti.

— "Dávám občas svým dětem malou dávku Dra Petra Hoboko večer a z rána, poněvadž je udržuje v dobrém stavu", píše paní Louise Carestová z Canan, Vt.

"Můj devítiletý hoch stále trpěl zácpou, byl bledý a velmi vyhublý. — Náš rodinný lékař nebyl s to ničeho pro něj učiniti. Od té doby, co užívá pravidelně Hoboko, jest zcela jiným dítětem, dobře tráví, vypadá zdravě a

cítí se dobře." Tento chvalně známý bylínny prostředek stal se rodinným lékařem v tisících domovů po celé zemi. Jeho příjemná chuť a mírný účinek získal mu oblibu u každé matky. Nelze jej dostati v lékárnách; dodávají jej pouze zvláštní jednatelé přímo z laboratoře Dr. Peter Fahrney and Sons Co.

SLOVO K MATKÁM.

Před narozením dítěte.

Každé dítě má právo míti zdravé rodiče. Jakmile poznáte, že budete matkou, jděte bez prodlení ke svému domácímu lékaři a požádejte ho, aby vás podrobil důkladné prohlídce. Nemáte-li však svého domácího lékaře, pak učiníte nejlépe, půjдете-li do porodnice, anebo na kliniku, kterážto zařízení jsou téměř v každém městě a městečku, a požádate lékaře nebo ošetřovatelku o radu, jak máte pečovat sama o sebe a o své budoucí dítě.

Jezte dobrou, jednoduchou potravu; pijte s dostatek mléka; dopřejte si náležitý odpočinek; dbejte pokynů svého lékaře nebo ošetřovatelky a vše bude snadnějším nejen pro vás, ale i pro vaše dítě.

Po narození dítěte vás lékař, anebo ošetřovatelka v porodnici neb na dětské stanici (Infant Welfare Station) vám ochotně poradí, jak máte o ně pečovat. Jejich rady nebudou snad souhlasit s radami vašich sousedek ve staré vlasti, avšak nesmíte zapomenouti, že lékaři a ošetřovatelky jsou nejlepšimi přáteli vašeho dítěte, a že vědí daleko více o ošetřování dětí, než vaši sousedé, již snad dobře smýšlí, ale nemají odborných znalostí.

Kojte své dítě sama.

Mateřské mléko je daleko lepší, než jakákoliv umělá dětská potrava. Dítě, kojené matkou, má šestkrát silnější vyhlídku na život, než dítě krmené láhví. Dovolí-li zdravotní stav, pak by měla každá matka kojiti své dítě sama.

Krmte své dítě v určitém čase.

Vaše dítě má býti krmeno pravidelně v určitých přestávkách, a sice jednou za čtyři hodiny, během dne a jednou za noc po prvních dvou neb třech dnech. Žádoucí doba pro krmení jest o šesté a desáté hodině ráno, o druhé a šesté odpoledne, a o

desáté hodině v noci.

Nejste-li však sama schopna kojiti své dítě, zeptejte se svého lékaře, jaký druh mléka máte pro ně připraveni. Neměňte pod žádnou podmínkou potravu dítěte, aniž byste k tomu měla schválení lékaře. Dáváte-li dítěti kravské mléko, pak je vařením můžete učiniti bezpečným. Koupíte-li pasteurizované mléko, nemusíte je vařit. Vaše dítě potřebuje pomerančovou šťávu, anebo šťávu z rajsých jablíček, jakmile jsou mu tři měsíce, bez ohledu na to, jaké mléko dostává. Začněte s jednou polévkovou lžící šťávy a jednou lžící vody denně a zvyšujte toto množství postupně.

Odstavujte dítě postupně.

Vaše dítě má býti odstaveno, když mu je devět až deset měsíců; pouze v horkých měsících může se odstavení odložit na pozdější dobu. Domníváte-li se, že by bylo lépe odstavit dítě před touto normální dobou, pak jest doporučení hodno poraditi se s lékařem.

Dávejte svému dítěti k pití vařenou, ale ochlazenou vodu a to pravidelně. Navykne-li si dítě pít vodu z láhvičky anebo z koflíku, pak bude daleko snadnějším je odstavit. Kojila-li jste své dítě sama, jest záhodno, abyste tuto změnu provedla postupně. Odstavení má se provésti nejdříve ve dvou týdnech.

Dávejte svému dítěti hojnost dobrého mléka.

Když dosáhne dítě osmi měsíců svého věku, můžete mu dávat, ovšem se schválením lékařovým, dobře uvařenou jemnou krupičku pšeničnou oatmeal, kroupy anebo rýži. O měsíc později můžete mu dávat polévku z masa neb zeleniny, suchý chléb a suchary. Může se mu dáti taktéž trochu jablkové kaše, procezené švestkové dužiny, procezeného špenátu, na měkko vařené vajíčko, anebo upečený, rozmíchaný brambor. Pomerančová šťáva a šťáva z rajsých jablíček zůstávají nadále dobrou potravou pro dítě. Nedávejte však svému dítěti masa, dokud nebude míti zubů-stoliček.

Je nanejvýš důležité, aby dítě si nezvyklo jísti mezi pravidelným časem. Žaludek dítěte potřebuje odpočinku. Pro dítě, rok staré, jsou tři

jídla za den úplně postačitelny, přidáme-li jim sklenici mléka dopoledne a odpoledne.

Bud'te nanejvýš opatrnou v době dostávání zubů.

Zdravé dítě nemá onemocněti, když dostává zuby. Nesnáze při tom bývají obyčejně zaviněny nesprávnou potravou, nachlazením, anebo nečistou láhví. Poněvadž dítě v době dostávání zubů je více náchylné k nemoci, musí matka věnovati větší pozornost jeho potravě. Používání různých utišujících prostředků, nebo dokonce nějakých kouzel nepomůže dítěti a proto se nemá podobných věcí vůbec používat.

Pro uvědomělou matku nemá míti tak zvané "druhé léto" žádných hrůz. Dítě, těšící se dobré péči a dostávající správnou potravu, jest schopno přestáti druhé léto zrovna tak dobře, jako první. Udržujte potravu pro své dítě vždy čistou, chladnou a přikrytou.

Koupejte své dítě každý den.

Dítě, udržované vždy v čistotě a

Bolesti v kříži Lumbago Rheumatism

Rychlá, jistá úleva s Red Cross Kidney Plaster

Tisícům se dostalo rychlé, trvalé úlevy při hrozných bolestech v kříži, rheumatismu a lumbago okamžitým použitím světově proslulé náplasti Červeného Kříže pro ledviny.

Proč trpěti další den, když tato proslulá náplast vás tak rychle zbaví vašeho utrpení? Red Cross Kidney Plaster okamžitě přiložený na bolest, přináší teplo, podporu a pohodlí. Léčivé látky vniknou do místa bolesti a téměř jako kouzlem všechna bolest zmizí.

Red Cross Kidney Plaster jest asi dvojnásob větší než obyčejná náplast. Jest neprodyšnou a červený flanelový obal udržuje teplo a způsobuje vstřebávání léčivých látek do kůže a do zanícených svalů a kloubů. Netrpte již ani o den déle. Zkuste Red Cross Kidney Plaster dnes večer a přesvědčte se, jak rychle tento starý a osvědčený prostředek odstraňuje píchání v kříži, rheumatismu a lumbago. Ve všech lékárnách.

pohodlí, jest také vždy hodným. Vaše dítě nebude mít vyrážky, pak-li jeho tělíčko bude udržováno vždy chladným a čistým. Používejte čistého bílého mýdla, jako na příklad jemného, castilského mýdla, a zkoušejte teplotu vody svým loktem. Má-li dítě vyrážku, přidejte do vody ku koupání polévkovou lžici obyčejné sody k pečení. Myjte hlavičku dítěte důkladně, abyste zabránila lupům.

Upotřebení plénky nutno denně důkladně vyvářeti a všechny mydliny dobře z nich vymáchat. Zavírací špendlíky jsou jediné bezpečné k používání.

Děti potřebují volný, jednoduchý, čistý oděv. Udržte-li bříško dítěte v letním čase v teple pomocí měkkého, teplého pásu, pak nebude vůbec vadit, dostane-li se vzduch k jiným částem těla.

Dopřejte svému dítěti hojnost slunce a čerstvého vzduchu.

Děti, jako rostliny, potřebují hojnost slunečního světla a čerstvého vzduchu, aby se jejich tělo správně vyvíjelo a stalo se silným. Nemáte-li příležitosti vzít své dítě do parku, anebo někam ven na vzduch, pak je teple oblékněte a uložte ku spánku do slunečního pokoje, anebo nechte je tam hrát. Dbejte toho, aby okna byla otevřena.

Dejte však pozor, aby slunce nesvítlo přímo do očí spícího dítěte. Navykněte je, aby spalo v určité době každý den i v noci. Budete pak mít více času ku práci, nebo odpočinku. Toho dá se však pouze docílit, budete-li vědět, kdy a jak dlouho dítě bude spát. Je-li možno, každé dítě má spát samo.

Zdraví dítěte závisí od vaší opatrnosti.

Onemocní-li vaše dítě, zavolejte ihned lékaře, anebo vezměte dítě neprodleně do dětské nemocnice. Nedávejte mu žádných léčebných prostředků bez schválení lékaře, snad jen lžici ricinového oleje můžete použít v tom případě, když se vám zdá, že žaludek dítěte není v pořádku.

Važte dítě každý týden, anebo vezměte je do dětské nemocnice, abyste zjistila, zda jeho váha je normální. Každé dítě má přibírat asi čtvrt libry každý týden během prvních šesti mě-

siců.

Nedávejte dítěti žádného utišujícího léku. Podobné prostředky mívají zárodky, a pak pokazí někdy i tvar út dítěte. Zdravé dítě nepotřebuje žádných takových prostředků a různých těch syrobů, aby se cítilo šťastným.

Chraňte dítě a jeho jídlo od much. Nožičky much jsou pokryty špinou a zárodky, jež mohou zavinit nějakou vážnou nemoc. Nemůžete-li udržet váš příbytek prost much pomocí drátěných sítěk na oknech, pak přikryjte dítě síť, jaké se užívá proti komárům.

Krmíte-li dítě z láhve, pak neopomeňte vyvářiti gumičku a uložit ji v čisté, pokryté skleněné nádobě. Láhev po použití vždy vymyjte pečlivě.

Pro mladé dítě je nejlépe, když se nebere na různé daleké výlety. Vaše dítě mnohem snáze dostane "chytavou" nemoc, budete-li je brát s sebou do větší společnosti. Každé dítě má býti očkováno proti neštovicím a rovněž má dostati toxin anti-toxin proti difterii před svým prvním rokem. (Poznamenáváme, že brožurky Metropolitní Pojišťující Společnosti poskytují dobrou ponaučení, jak správně ošetřovati dítě, když onemocnělo spalou, modrým kašlem, anebo nějakou jinou dětskou chorobou.)

ROZDRČEN NA PADRŤ.

Politováníhodný případ, který se odehrál jistě domácnosti v mosazných útrokách kuchyňského hmoždýře.

Jistá krajanka M. M. dostala darem krásný náramek z českých granátů, mlýnek na mák a velkolepý mosazný hmoždýř, kteréžto předměty jsou jedním z četných artiklů importovaných z Československa známou firmou F. Pancner 3505 záp. 26. ul. Chicago. Před nedávnem chtěla dotyčná krajanka překvapit svého manžela mákovými buchtami, které k smrti rád jí. Už se hezky setmělo, když vytáhla do zlatova vypečené buchty z trouby, — teď jenom ještě posypat cukrem. Rychle vhodila pár kousků cukru do nového hmoždýře, nevzpomněla však, že hmoždýř není místem, kam se ukládají šperky. Granáty i s cukrem byly hezky utlučeny, jen co je pravda. A tak není žádné pochyby, že hmoždýř pra-

cuje dokonale. Zkuste jen, bude ozdobou vaší kuchyně, a objednejte si jej u shora jmenované firmy, poštou \$2.70.

V době epidemie.

Pantáta Šalvíněk přišel z Prahy a stěžoval si, jak dlouho musel v Praze v ouřadě čekat, než na něj došlo. — "Stojím tam, stojím a čekám. Žádný si mne nevšímal. Pokašlávám, abych na sebe upozornil, ale nebylo to nic platno!" — "To si myslím! Kdepak teď' pokašlávati! Řekli si, že ten člověk má chřipku a proto k vám žádný nešel!"

* * *

Řečeno v obalu.

"Vypadáš velice změněn od té doby, co jsi si dal oholit vous. Nebyl bych tě poznal, kdybys nedržel v ruce můj deštník."

TEĎ SE CÍTÍ O MNOHO LÉPE

**Píše Ethel May Snider,
jež užívala Lydia E.
Pinkham's Vegetable
Compound**

Hartford City, Ind.—Vykonávání domácnostní práce a pečování o nemocnou ženu bylo přílišným úkolem pro Ethel May Snider, R.R. 1, Hartford City, pokud neužívala Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound.

Přepřevládání podkopalo její zdraví do té míry, že se musila vzdát veškeré venkovní práce, a když uviděla tento lék označený v "Star" a jiných časopisech, koupila si u lékárníka láhev Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound. Užívala ho pravidelně, nastala velká úleva a teď se cítí o mnoho lépe.

Zkušenost Ethel May Sniderové jest podobnou jako u tisíců jiných žen ze všech společenských stavů, které poslaly dosvědčení na Lydia E. Pinkham Medicine Company v Lynn, Mass.

Mezi těmi, kdož Compound chválí, jsou mladé dívky, jimž bylo umožněno navštěvovat školu pravidelně—dělné dívky, jež nabyly síly a vytrvalosti tolik jim potřebné, hospodyně a matky, které seznaly, že silící účinky Compound umožnily jim vykonávat svoje denní úkoly mnohem snáze.

Dětský koutek.

PROČ NEMÁ PES KOČKY RÁD.

Už je tomu dávno a dávno, co měla jedna princezna psa a kočku. Jednou chtěla poznat, které zvíře jí více miluje.

"Kdo z vás mně prokáže lépe svou lásku, ten u mne na vždycky zůstane a druhého propustím!" řekla princezna psovi a kočce. "Máte tři dny času na to!"

Pes radostně, vyskočil a utíkal co mohl, utíkal do lesa a tam v dešti, blátě a nepohodě, ve dne a v noci honil, chytal ptactvo a zvěř. Když měl již hodně zvěře, bažantů, tetřevů a koroptví, ještě z nich vybral ty nejpěknější. Sebe si nevsíml, nedbal toho, že je plný ran a krví potřísněný, neboť se vším, co zhubil z lásky k princezně, musil vésti zápas.

Ale, to nebylo ještě všechno...

V noci, když v lese byla úplná tma, zvěř i ptactvo spalo, utíkal k zámku a bránu, kterou se vcházelo k princezně, až do jitra hlídal. Jednou se mu také podařilo zahnat zloděje, který chtěl princeznu oloupit.

A co dělala kočka?

Dlouho spala, jazyčkem se stále umývala, aby pěknou byla. Jak princezna vstala, přiskočila k ní a lízala se, ruce líbala celé tři dny, před ní ježila hřbet, dělala kotrmelce, stojáky, směšně skákala za klubičkem nití, když viděla, že se to princezně líbí. Dělala jen sprymy, aby se princezna smála.

Uplynuly tři dny a pes donesl k princezně nejlepší kusy všeho, co ulovil. Těžce oddychuje, ulehl k princezně, čekaje, co mu řekne...?

Ona se však rozhněvala, nechtěla jej ani vidět.

"Jdi pryč ode mne, ty ošklivý! Podívej, co máš na sobě špíny a bláta a zvěř krvácí, špiní moje drahé koberce..."

Pes se na ni smutně zahleděl, nemohl toho hned pochopit, princezna však myslela, že nechce jít, dupla na něho a vyhnala ze zámku.

Koka honem přiskočila, aby se princezně zalíbila, olízala s koberců krev a skvrny vyčistila jazykem. Potom jí skočila do náruče, lízala se k ní a stala se

na vždycky miláčkem princezny, která ji chválit nepřestávala.

Od té doby nemá pes kočky rád.

Lidé říkají o kočkách, že jsou falešné, ale mnozí lidé jsou též takoví a je dosti těch, kteří je mají rádi.

Marie Mayerová:

SVÁTKY MATEK.

Proč jsou vánoční svátky tak milé a tak blažené?

Proč jsou jimi všechny děti tak rozradostněny, všechny matky tak šťastny?

Protože jsou to opravdu vlastně jejich svátky. Svátky matek a dětí!

Bůh se stal dítětem a jedna Panna měla býti matkou Boží.

O šťastné dni mateřského štěstí! — Ty nejmilejší ze všech zázraků. Matko s Dítětem! Andělé ještě nikdy nepatřili na tak sladký obraz. A lidé nebyli nikdy dost unaveni, aby přestali klečet před tím divem.

Maria Máti Boží milá! Ty jsi svou jemnou rukou usušila první slzy Jezulátka; Tvoje oči viděly první úsměv milého, malého Boha. Ustlala jsi Mu postýlku, jež byla měkká jen Tvou láskou a mazlila Jej i hrála si s Ním. — Hýčkala jsi Jej na prsou. On nebyl ničím, ale ničím jiným, než ubohým chlapečkem a Ty jsi tak mohla činiti s Ním, co srdce ráčilo.

Proč jsou vánoce tak milé svátky? Protože jsou to svátky matek. A proto se z nich matky tak radují. A všechna

mateřská srdce jsou tak plna lásky.

Mateřská láska, musíš být něco skvostného, když Bůh sám chtěl ji tak velmi pocítovat. A proto jsou všechny matky tak šťastny v ten den.

A všechna mateřská srdce jsou plna touhy po dětech a dětská plna touhy po domově v ten den. Proto slovo "vánoce" zní tak důvěrné a domácné.

A všechno je tak plno divů. Hvězdičky září na nebi a andělé muzicírují a zvířata přicházejí poblíž. Celá příroda slaví ty svátky spolu.

Den lásky. Dětské lásky, mateřské lásky, Boží lásky.

Zastaví. Nachlazení

Nejlepší známým prostředkem k zastavení nachlazení jest Hill's Cascara-Bromide-Quinine. Miliony lidí to potvrzují každou rýmu. Zastaví nachlazení za 24 hodin.

Mnoho tisíc lidí zmíra ročně následkem nachlazení. Pouze zápal plic vyžaduje 150.000 obětí. Proto nastuzení jest velmi vážnou věcí. Léčba je nejlepší známým způsobem.

Použijte Hillových tabletek ve chvíli, kdy nastuzení se objeví. Nastuzení jest nebezpečné — zastavte je ihned na počátku. Uložte tak tímto způsobem — nejlepší, který věda zná. Ve všech lékárnách prodávají Hillovy tabletky.

Přesvědčte se
že jsou to

CENA 30c.

Československá

a podobných

Zdravé, šťastné děti

a dospělí lze nalézt v domovech, kde

DRA. PETRA

HOBOKO

jest domácím prostředkem. Jest to první pomoc matky, onemocní-li některý z jejích drahých. Jest vždy bezpečné a spolehlivé. Nalézá se v lékárnických milionů domovů zde i v cizině.

Připraveno z čistých, zdravých poskytujících kořenek a bylin, neobsahujících škodlivých drogů, může se bezpečně podati malíčkým, právě tak jako mladým i starým jemné konstrukce.

Lékárníci jej nemohou dodat. Pro další informace pište na

DR. PETER FAHRNEY & SONS CO.

2501 Washington Blvd.

CHICAGO, ILL.

(V Kanadě dodává se bez cla)

Ale Bůh nemiluje nás jen tak jako Otec plný lásky, jako Stvořitel, jako Utěšitel. Stal se nám bratrem, — jako Nejmenší dli mezi námi, jako naše dítě přichází.

Hvězdičky na nebi září, andělé musicírují a zvířata přicházejí plna důvěry. Příroda zatajuje dech. Dívka zpívá ukolébavku.

A všichni blažení duchové nebes neznají nic krásnějšího, než naslouchati této ukolébavce. Než přihlížeti k blažené rozkoši mateřské, s jakou jedna pozemská Dívka objímá svého Boha.

KUCHYNĚ.

Uherský guláš.

Rozkrájej na kousky hovězí, skopové a vepřové maso; nech na slanině usmažit rozkrájenou cibulku, přidej trochu kmínu a pepře, dej do toho hovězí maso a nech to za častého míchání chvíli dusit; po chvíli přidej skopové maso a konečně vepřové, popraš to moukou, přilej hovězí polévky neb vody, přidej soli, papriky, několik zrnek nového koření, a chceš-li, i trochu vína, a nech to dusit, až vše jak náleží změkne. Pak vyndej guláš na hlubokou mísu a dej k němu bažené neb smažené brambory. Oškrabané a rozkrájené brambory mohou se též nechat při mase uvařit. Pro šest osob stačí 2 až 3 libry všeho masa dohromady.

Nakládání hovězího masa na kyselo.

Maso ovařím tak, aby v něm nezůstala žádná krev, načež z něj vykrájím kosti. Pak dám svařit ocet s vodou, dajíc každého polovici, řpidám k tomu semleté koření, jaké se dává do omáčky. Maso nechám vystydnout, aby se to nezapařilo, načež druhý dne se nakládá, když jsme je na menší kousky, asi 2 neb 3liberní, pokrájeli. Po vložení do nádoby se poleje onou jichou, kterouž jsme si uvařili. Takové maso vydrží třeba celý rok.

Ledvinová pečeně.

Vezmi 3 neb 4liberní kus masa s ledvinkou, čistě omej, osol, opepři po obou stranách, dej na pekáč a poklad' vrchem máslem a podlej vodou a dej do trouby. Když zčervená po vrchní straně, obrat' a mezi pečením pomaz

po vrchu čtyřikrát nebo pětkrát máslem. Na půl hodiny, než ji chceš dát na stůl, posyp povrchu strouhanou žemličkou aneb chlebem. Jestliže šťáva vysmahla, podlej ještě vřelou vodou a dříve než je pečená, šťávu na vrchu polej, aby žemlička lépe na masu držela. Když žemlička zčervená, dej na mísu, podlej šťávou a nes na stůl.

Telecí karbanátky.

Vezmi asi dvě libry telecího masa z kýty a usekej na drobno. Utrí dvě vrchovaté lžíce másla, aneb dvě lžíce morku, vraz do toho dvě vejce a opět utri a přidej k masu. Nastrouhej pak dvě žemličky, nebo 4 krajíčky chleba, z půli citronu ustrouhané kůry, osol, opepři a okořeň štipcem květu a udělej z masa placičky jako dlaň, posyp ustrouhanou houskou a smaž na másle do žluta. Dej na stůl s citronem na čtvrtky pokrájeným.

Zajíc sekaný.

Maso ze zajččího předku se za syrova useká s 2 librami tučnějšího vepřového masa. Není-li maso tučné, přidají se 3 unce naškrabané slaniny, pak jedna ve víně namočená a dobře vymačkaná žemlička a půl ustrouhané žemličky, jedno nebo dvě vejce, potřebná sůl, pepř a trochu drobně usekané citronové kůry. Vše se dobře promíchá, utvoří se z toho malý zájček, prostrká slaninou, dá na pekáč, poklade máslem a cibulí na kotoučky nakrájenou a nechá při častém polévání upécti. Také se může sekanina podlít kyselou smetanou, při čemž však kůra citronová se musí vynechat.

Kysané zelí.

Dej naložené zelí vařit do hrnku a přimíchej do něho jednu prostřední cibulku na drobno rozkrájenou a šti-

pec cukru. Přiklop a nech vařit půl hodiny. Do hrnečku dej lžici sádla a půl malé rozkrájené cibule a když cibulka zčervená, tedy to přidej k zelí. Rozkverluj lžici mouky a ve studené vodě, přidej k zelí, zamíchej a nech var obejít. Můžeš přidat lžici omastku z pečeně neb kachny.

Červená řepa.

Omyj čistě pěknou červenou řepu, uvař do měkka, oloupej a nakrájej na koláčky; oškrab křen a rozkrájej na kolečka, potom vlož do hrnku vždy vrstvu řepy, oblož ji několika kolečky křenu, posyp trochu anýzem nebo feniklem a trochu osol; tak pokračuj, až jest všechno naloženo, nalej na to dobrý vinný ocet a nech to čtyřicet hodin stát. Místo anýzu nebo feniklu můžeš ji též proložit několika hřebíčky. Předlož na zvláštní misce a polej trochu šťávou.

Krupičné knedlíky.

Utrí dvě lžíce másla až se zpění, přidej k tomu jeden žloutek a dvě celá vejce, půl koflíčku krupičky, trochu to osol a hodně promíchej, nech to pak hodinu státi. Vypíchej pak kávovou lžičkou malé knedlíčky, pouštěj je do

Rychlá pomoc při
KASLI
SEVERA'S
Cough Balsam
U vašeho lékaře

Symbolické pomníky, sousoší, náhrobní kameny. Vysoké umělecké hodnoty, z trvanlivého, krásného kamene—provádí a dodává:

FRANK SVOBODA

sochařsko-kamenický průmysl.

Vlastníme lomy. — Ceny konkurenční. — Návrhy a rozpočty zdarma.

Hrob, ozdobený vkusným pomníkem, vyjadřuje Vaše city. Lomy a sklady: Mountain Park, Oklahoma.

Hlavní úřadovna, ateller a výstava:

1215-25 South 13th street : : Omaha, Nebraska
Pláte námi!

vařící slané vody a nech půl hodiny se vařiti, apk je opěnovačkou vyndej, urovnej je na mísu, posyp ustrouhanou žemličkou neb chlebovou kůrou a polej rozpáleným čerstvým máslem. Můžeš je podati k zadělaným holubům, kuřatům neb k zadělanému telecím umasu.

Koláčky.

Utřu jeden koflík másla, přidám k němu 4—6 žloutků, jeden po druhém, jeden kousek rozdělaných lisovaných kvasnic, že 4 bílků sníh, 1 kvart smetany, přehrušl cukru, strouhanou kůru z citronu, trochu soli, 1 kvart pékne prosáté mouky, spracuji to vše v těsto až to jde od vařečky, pak dám těsto skynout. Když to zkyne, vykrajuji lžící kousky těsta, dělám koláčky, pokryj povidly, tvarohem nebo jinou nádivkou, nechám skynout a dám péci.

Stříbrný skládaný dort.

Vezmi neplný koflík másla, půl třetího koflíku cukru, lžičku vanilkového extraktu, koflík mléka, tři koflíky mouky a tři lžičky prášku do pečiva, udelej těsto jako předešle, vmíchej do něho z osmi bílků tuhý sníh a upeč z toho čtyry placky. Když vychladnou, dej mezi ně bílou polevu a pak potáhni dort vrchem též bílou polevou. Na místo vanilkového můžeš též dáti několik kapek mandlového extraktu.

Kyselé zelí s vepřovou šekaninou.

Vezmu kvart kyselého zelí, vodu z něj všechnu sleju, dám na klejtovaný kastrol aneb na hliněnou mísu. V železném neb plechovém nádobí to nemá dobrou chuť. Trochu osolím, pak

semelu na mlýnku na maso jednu libru vepřového masa na drobno, přimíchám jej do toho zelí a opeřím, zamíchám, přikreji pokličkou a dám do trouby péci asi hodinu. Pak ho vyndám, poleji koflíkem kyselý smetany, ale už nemíchám, dám ho ještě na čtvrt hodiny do trouby, a když povrchu pěkně zčervená, je hotové. Takto připravené zelí jest velmi chutné.

Šunka s vejci.

Z pěkně vařené šunky nařež tenké listky asi jako dlaň velké, rozhrěj na kastrolu kousek másla, nech na něm šuku po obou stranách upéci, pak ji urovnej na prohřátou mísu a na každý kousek polož jedno sázené vejce. Podej k ní rozkrájené a osmažené brambory.

Nabídka k sňatku.

Přeji si učinit známost s dívkou, do brou katoličkou, od 21 do 27 let starou. Sňatek. Nabídky laskavě adresujte na: Farmář-Láska, % Česká Žena, 1611 So. 11th St., St. Louis, Mo.

Nabídka k sňatku.

Mladý, inteligentní muž, slušného zevnějšku, přeje si učinit známost s dívkou od 21 do 28 let starou. Nabídky laskavě adresujte na: Budoucnost, % "Česká Žena", 1611 South 11th St., St. Louis, Mo.

DR. FRANK J. MNUK

lékař a ranhojř,

406 So. 13th St., Omaha, Nebraska.

Telefony:

úřadovna: Atlantio 6361 Obydlí: Atlantio 6362

DR. A. F. SRB

Physician & Surgeon

Office & Residence: 1719 So. 16th St
Phone: Jackson 5908.

OMAHA, NEBRASKA

NEMOCI MĚCHÝŘE.

časté nucení na moč, hlavně v noci, zvlášť u starších lidí, bolesti dole v zádech, zmrazení obličeje a horkost při močení, pálení a žesání a odstraníte použitím našich léků.

ČESKÉ HERBARIUM,
M I S S I O T, W I S.

NONAT A SALVAT

má na skladě
V. L. Mrvík, Yankton, S. D.

Nemocným lidem.

Zasílám do všech částí Sp. Států léčivé thé připravené z květů, listků stonků a kořínků léčivých bylin. Každý paklíček thé připraven je z takových léčivých bylin, které pro každou nemoc jsou vybrány a rozříděny tak, aby ihned účinkovaly proti takové nemoci, jakou jste postiženi. Při objednávce udejte Vaše stáří, neboť podle toho se řídí, mnoho-li a jak silné thé máte užívat. Jeden paklíček thé stojí \$1.00, poštovné 6c. Toto léčivé thé, které v každé rodině je nenahraditelné a pro každou jinou nemoc z jiných léčivých bylin připravované, užívá se proti následujícím nemocem:

Blednička (chudokrevnost), bolesti hlavy, krku, všechny plicní neduhy, játra, ledviny, žlučové kamínky, průjem, srdeční vada, tasemnice, zácpa, záducha, žaludeční potíže, bolavé dásně, padoucnice, pálení žáhy, špatné trávení, nepravidelná perioda, pichání na prsou a v bokách, bolesti v kříži, zimnice, nepravidelné močení, spála, záskrt, difterie, slabost, třesení rukou, čištění krve, velký tlak krve v hlavě, dušení a slabost srdce, vodnatelnost, zastaralé vnitřní nemoci, chrlení krve, chřipka, krkvice, slabost v životě, vyrážka, žlázy, žloutenka, tanec sv. Víta a j. v.

Osvědčené masti

připravené ze šťávy léčivých bylin, dubové a březové kůry, jsou na všechny otevřené a zastaralé rány nepřekonatelné. Proti zlaté žile, voliti, všem oteklinám, pohmožděním, boudím, revmatismu, na odstranění chloupků, otlačenin, na lupy v hlavě, bradavice, zatvrdliny, vředy, svrab, strupy, uhry, prs otekly, oteklé nohy, nádor, ekzema, vyrážka, lišej a j. v. Jeden tyglíček masti stojí s pošt. \$1.00.

Proti plicním nemocem,

zápalu plic—rybí tukový olej, barvy tmavobílé, hustý jako med, který se v mnoha případech tak osvědčil, že současně na nohy postavil a uzdravil. Jedna lahvička s poštovným \$1.15.

Proti cukrovce

vylisovaná šťáva ze šesti léčivých bylin, která proti této nemoci jest lékem nepřekonatelným. Jedna lahvička poštou \$1.10.

Anton F. Veselý,

2418 So. Central Park Ave.,
Chicago, Ill.

Zlatá žíla vyléčena bez nože.

Dle mého způsobu léčení zlaté žíly je málo neb žádná ztráta času a prakticky není žádné bolesti, když si dáte zlatou žílu léčit v mé úřadovně ve Wahoo, Nebr. Značí to úsporu železničního jízdného, výloh nemocničních, výloh hotelních a za stravu, jež musíte bradit kromě léčby a operace, když se dáte léčit jinde. Zabývám se léčbou všech jiných lidských chorob a měl jsem zvláštní zkušenost a nabyl odborných znalostí u léčení nemoci konečnicku. Vyléčil jsem mnoho věčně nemocných pacientů.

Neteču ani neupaluji zlaté žíly. Různé masti, pilulky nebo přidržovače nikdy nevyřešily a také nikdy zlaté žíly nevyřešily.

DR. WM. K. STEFAN,
Wahoo, Nebraska.

Tyto dva obrázky ukazují, jak vypadal závod Trinerův

před 30 lety

a jak vypadá dnes

CO ZPŮSOBILO TENTO VZRŮST? Odpověď je na snadě. — Spokojenost zákazníků jest hlavním činitelem v obchodě. Spokojený zákazník netoliko sám znovu kupuje, ale i mezi svými přáteli a známými rád doporučí to, s čím je spokojen. Rádi sami nám o tom píší, ale i je to četba velmi zajímavá. V srpnu 1921 psal nám pan Karel Červený z Milwaukee, Wis., že se mu každý diví, jak na 65 let dobře vypadá. Ale on říká: "Užívejte

TRINEROVO Hořké Víno

jako já a nebudete se divit!" V prosinci psali nám manželé Jedličkovi z Temple, Texas, že jest jim 76 let a 70 let, ale "kdybychom neužívali Trinerovo Hořké Víno, už by na nás dávno sluníčko nesvítilo." — V téže době psal kovář Frank A. Novák z Brooks, Oregon, jak jej tento lék zbavil 8měsíční nemoci a jak jej silí při jeho těžké práci, a 1. dubna 1922 stejně si liboval horník Petr Dirga z Hiteman, Iowa, a líčil, jak doporučí Trinerovo Hořké Víno škotským, waleským, švédským a francouzským spoluhorníkům. Pro žaludeční potíže, zácpu, nadýmání, bolení hlavy, nechut' k jídlu a pod. je to lék nejspolehlivější. Každý lékárník nebo obchodník s léky vám opatří jak tento, tak i jiné výbor Trinerovy léky, jakými jsou zejména: Trinerova Angelika Hořká, znamenitá sílivka. Trinerův Liniment pro revmatické a neuralgické bolesti, Trinerův Mírnil kašle proti nastužení, Trinerův Antiputrin pro kloktání při bolení v krku a čištění ran. Trinerův Zubní Krém, Trinerovy Kapky pro bolení zubů, Trinerovy prášky pro bolení hlavy, Trinerova vodička na ruce, Trinerův Tekutý Shampoo, Trinerův lék na kůži oka, Trinerův Krém k holení atd.

Joseph Triner Company,

1333-1345 South Ashland Ave.

Chicago, Illinois.